Regională
Hunedoara-Deva

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Gazeta învățământului

ORGAN AL MINISTERULUI ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ȘI CULTURII ȘI AL COMITETULUI CENTRAL AL SINDICATULUI MUNCITORILOR DIN ÎNVĂȚĂMÂNT ȘI CULTURĂ

Anul XI, Nr. 542 | Vineri 4 decembrie 1959 | 8 pagini 25 bani

SARCINA PRINCIPALA A DIRECTORULUI

Conducerea procesului instructiv-educativ

Un rol de mare însemnătate în întreaga activitate a fiecărei școli revine directorului ei, care este chemat să conducă și să coordoneze munca întregului colectiv al școlii în vederea instruirii și educării elevilor, în vederea traducerii în viață a tuturor directivelor partidului și guvernului cu privire la învățămînt.

In munca sa, directorul are de rezolvat multe probleme pentru a asigura bunul mers al școlii: asigurarea și dezvoltarea bazei materiale a acesteia, gospodărirea și întreținerea ei, probleme de ordin financiar și administrativ etc. Firește, directorul nu poate ignora nici o problemă din școala sa, ci trebuie să cunoască și să conducă munca în întreaga ei complexitate. El trebuie să subordoneze însă toate celelalte activități sarcinii principale — conducerea și îndrumarea activității didactice și educative din școală.

Tovarășul Gheorghe Aniței conduce de mai mulți ani Școala medie nr. 23 „D. Bolintineanu" din Capitală. Cu toate că din toamna aceasta școala sa a primit un local nou, că are un număr mult mai mare de clase și un colectiv sporit de elevi și cadre didactice, ceea ce a ridicat în fața sa numeroase probleme de ordin administrativ-gospodăresc, cu toate că este uneori supraincărcat cu sarcini (secția de învățămînt tărăgănează în mod nejustificat numirea celui de al doilea director adjunct la care școala are dreptul), tov. Aniței știe să-și organizeze astfel munca încît să acorde atenția cea mai mare îndeplinirii sarcinilor instructiv-educative. Pentru că școala are în acest an mulți profesori noi, directorul și-a propus ca în primul rînd, să-i cunoască pe aceștia prin discuții individuale, ca și prin asistențe la lecții. Nu i-a neglijat însă nici pe cei vechi, și în special calitatea lecțiilor lor. Ajutat de directorul adjunct și de ceilalți membri ai colectivului de conducere, el a urmărit, de exemplu, cum se predau limba română și aritmetica la clasele I—IV, nivelul de pregătire al elevilor din clasele V—XI și metodele de apreciere și notare a cunoștințelor lor, cum se realizează legătura cu viața, cu producția la lecțiile de fizică, chimie, științe naturale etc. Constatînd că există deficiențe în predarea aritmeticii, în special la clasele mici, a cerut comisiei metodice pentru clasele I—IV să organizeze o lecție deschisă de aritmetică, urmată de discuții. De asemenea, constatînd că în școală sînt încă elevi cu note slabe a hotărît ca problema situației la învățătură a elevilor să fie dezbătută în consiliul pedagogic. Deoarece unele lecții de limba română sau limba latină predate de profesoarele Elena Vasilescu și Neonila Piescu nu erau destul de clare și pe înțelesul elevilor, consiliul pedagogic a dat comisiilor de specialitate sarcina să se ocupe în mod special de ajutorarea acestor profesoare.

Nu întotdeauna însă conducerea școlii așteaptă ca deficiențele în munca didactică să fie discutate în consiliul pedagogic și numai după aceea să se ia măsuri. Atunci cînd deficiențele au un caracter izolat, se iau măsuri operative, imediate, în urma discuțiilor cu profesorii de specialitate. De exemplu, cu prilejul asistențelor la lecții directorul adjunct a constatat că elevii întîmpină greutăți în însușirea unor cunoștințe de economie politică și socialism științific. S-a hotărît atunci ca profesorii respectivi să organizeze consultații pentru elevi pe temele mai dificile.

După cum se vede, conducerea Școlii medii nr. 23 din București nu se pierde în rezolvarea problemelor de ordin administrativ-gospodăresc, deși acestea sînt numeroase, ci are mereu în vedere buna desfășurare a muncii instructiv-educative. Acest lucru este posibil datorită faptului că directorul se sprijină pe întregul colectiv de cadre didactice, că desfășoară o muncă competentă de îndrumare, pregătindu-se cu atenție în vederea asistențelor la lecții: studiază planificarea materiei la disciplinele a căror predare o controlează, consultă programele, manualele și alte materiale de specialitate, discută cu responsabilii comisiilor metodice etc.

Nu peste tot însă lucrurile se petrec la fel. Unii directori — ca de pildă directorul Școlii de 7 ani nr .16 din Cluj, sau cel al Școlii nr. 1 din Dej — n-au asistat aproape la nici o lecție de la începutul anului școlar. Ei se ocupă doar de problemele administrative, neglijînd îndrumarea și controlul activității didactice și educative.

Dar chiar și atunci cînd asistă la lecții, unii directori, ca tov. Constantin Radu care conduce Școala de 7 ani din Ungheni, raionul Iași, nu se pregătesc temeinic în vederea asistenței, nu-și stabilesc obiective precise de urmărit, fac observații superficiale, nu discută constatările lor cu profesorii respectivi și nu le dau îndrumări, nu se interesează de felul cum se desfășoară munca metodică.

Felul defectuos de muncă al unor directori, neglijarea îndrumării și controlului conținutului ideologic și științific al lecțiilor și al activităților educative se reflectă în mod negativ în procesul instruirii și educării elevilor și în pregătirea lor pentru viață. De aceea nu poate fi tolerată atitudinea acelor directori care consideră că sarcina lor este doar de a administra școala. Directorul trebuie să fie un conducător al muncii, iar munca din școală este munca de înarmare a elevilor cu cunoștințe, de educare a acestora în spiritul dragostei față de patrie și de partid, al dragostei față de muncă și învățătură. Folosind larg ajutorul organizațiilor de partid, sindicale și de tineret, sprijinindu-se pe cadrele didactice cele mai bine pregătite, controlînd personal calitatea lecțiilor și a celorlalte activități instructiv-educative, directorul trebuie să promoveze și să generalizeze experiențele bune, să scoată la iveală lipsurile și cauzele lor, să ia măsuri eficiente pentru continua îmbunătățire a procesului de învățămînt în școala lui.

Numai punînd în centrul preocupărilor sale activitatea instructiv-educativă, organizînd bine munca întregului colectiv și realizînd o bună coordonare a ei, directorul va reuși să-și îndeplinească rolul său important de conducător de școală.

Nu numai din cărți

Către ora la care umbrele înserării încep să învăluie orașul, grupuri de tineri muncitori, cu servicte sub braț, se îndreaptă spre școli. In bănci locul copiilor gălăgioși îl iau tineri mai sobri, care abia cu cîteva ore în urmă și-au scos salopeta de lucru.

La Școala medie serală nr. 5 din Ploești vin să învețe tineri de la 118 întreprinderi. Sînt muncitori care într-o singură clasă întrunesc o diversitate de meserii și de calificări. Se află printre ei petroliști, lăcătuși, strungari, electricieni, mecanici, tîmplari, șoferi, instalatori, zidari, constructori, laboranți... Fiecare din aceste meserii reprezintă un factor deosebit de important pe care-l au în vedere profesorii de la școala serală. In metodele specifice învățămîntului seral, cunoașterea lucrărilor pe care muncitorii le efectuează în producție, cunoașterea muncii lor joacă un rol de o deosebită însemnătate. Cîteva discuții pe care le-am purtat cu unii profesori de la Școala medie serală nr. 5 mi-au întărit această convingere.

„MA PREGATESC PENTRU LECȚII"

Pe profesoara de fizică și de chimie Lucia Jercan am întîlnit-o pe cînd urca drumul în pantă care duce către pădurea de rezervoare și instalații ale Rafinăriei nr. 2. Am întrebat-o ce treburi are de rezolvat la întreprindere. Mi-a răspuns simplu, zîmbind:

— Mă pregătesc pentru lecții.

Am socotit că, probabil, la biblioteca întreprinderii se află unele cărți care nu pot fi găsite în altă parte și pe care profesoara vine să le consulte aici. N-am mai cerut alte amănunte. Dar în loc să se îndrepte spre bibliotecă, tovarășa Jercan a pornit către atelierele întreprinderii.

Se crede în mod obișnuit că un profesor își pregătește lecțiile la masa lui de lucru, întîrziind în cercul de lumină al abajurului, consultînd manuale, cărți, reviste de specialitate și străduindu-se să extragă cu grijă, din zeci de file, ce este mai important, mai potrivit pentru a înlesni drumul școlarilor către tainele științei. Iată însă o profesoară care își adună material pentru lecții și din altă parte decît din cărți. S-a oprit pentru cîtva timp în sala laboratoarelor. Imi explică:

— Aici lucrează șase elevi din clasa a VIII-a „B". Ei efectuează lucrări foarte interesante. Pornind de la aceste lucrări poți face lecții minunate. Pe tinerii muncitori care vin la școală îi interesează discuțiile despre munca lor. De aceea caut să plec întotdeauna de la exemple cunoscute de ei. De pildă, la lecția despre hidrocarburi mi-a fost foarte ușor să fac lecția atractivă și ușor de înțeles folosindu-mă de experiența elevilor care lucrează la „Petrochim". Cînd am studiat deformările elastice am plecat de la exemple de piese și dispozitive care funcționează sub influența forțelor de deformare și pe care mulți elevi le cunosc bine de la mașinile din fabrică.

Am însoțit-o multă vreme pe tovarășa Jercan în rafinărie, trecînd împreună cu ea dintr-o secție în alta; de la un loc de muncă la altul. Peste tot profesoara se interesa de problemele care se ivesc în munca elevilor săi, discuta cu muncitorii, își lua note, aduna date și exemple pentru lecțiile următoare.

Intorcîndu-mă la școală, am avut prilejul să constat că tovarășa Lucia Jercan nu este singura care înțelege să se pregătească astfel pentru lecții. O profesoară de matematică mi-a arătat, cu exemple convingătoare, că aproape fiecare capitol de matematică poate servi pentru a rezolva probleme ce se ivesc zilnic în fața muncitorilor în procesul de producție.

— Un lăcătuș de la Uzinele „1 Mai", elev la școala serală — mi-a spus profesoara — trebuia să taie o dată dintr-o placă pătrată un triunghi echilateral care să aibă centrul de greutate în centrul pătratului și latura de o anumită lungime. Chiar a doua zi urma să predau lecția despre poligoane înscrise în cerc. La această lecție am pornit tocmai de la problemele pe care el le întîmpinase la locul său de muncă.

ȘI LA ALTE DISCIPLINE

Cunoașterea vieții muncitorilor, a întreprinderilor în care lucrează ei nu este necesară numai pentru disciplinele legate de tehnică. Profesorul Constantin Boncu mi-a vorbit despre predarea istoriei.

— O lecție care s-ar fi rezumat numai la simpla relatare a unor date cu caracter general nu ar fi fost prea interesantă. Dar mulți dintre părinții elevilor de astăzi au trăit greva din 1933 și au participat la ea. Sînt chiar și elevi care-și amintesc cîte ceva în legătură cu evenimentele de atunci. De aceea, în această lecție m-am oprit mai întîi la evenimentele petrecute în întreprinderile în care elevii noștri lucrează astăzi.

Tovarășa Eugenia Moroianu, care predă limba și literatura română, vizitează și ea adeseori întreprinderile. O dată, un tînăr adusese la biblioteca unei întreprinderi o carte — „Ion" de Liviu Rebreanu. Un prieten care voia să-și aleagă și el o carte l-a întrebat dacă e frumoasă. Cel care o citise a prins să-i spună cîte ceva despre „Ion". Dar se vedea din felul cum vorbea că nu înțelesese în întregime conținutul de idei al romanului. Discuția de la bibliotecă a fost reluată la lecțiile despre Liviu Rebreanu în clasă. Altă dată profesoara și-a notat greșelile gramaticale pe care le observa în mod obișnuit la elevi în discuțiile lor cotidiene din afara școlii și le-a folosit pentru a ilustra o serie de reguli la lecțiile de gramatică.

Aceeași preocupare pentru cunoașterea muncitorilor, a vieții lor din afara școlii, a meserici lor, a întreprinderilor în care lucrează am văzut și la profesorii de limba rusă, de științele naturale, de geografie.

Discuțiile pe care le-am purtat cu profesorii de la Școala medie serală nr. 5 mi-au dovedit că lecțiile nu se pregătesc numai din cărți și numai la masa de lucru, mi-au dovedit că în clocotul muncii din uzină, în atelierele mecanicilor, lîngă posturile de comandă ale distilatorilor, lîngă fochiștii care întrețin vîlvătaia de sub cazanele cu bitum, în laboratoarele în care se măsoară calitatea atîtor variante de petrol — peste tot acolo unde sînt tineri care vin în fiecare seară la școală dornici să știe cît mai mult și cît mai repede; peste tot acolo unde acești elevi minunați dau lupta aspră și dîrză a producției — există mii de probleme, mii de idei care pot constitui materialul unor lecții întregi. Nu e vorba de a le explica acestor elevi procesul muncii practice, pe care ei îl cunosc mai bine decît oricare alții. Și nici de a le repeta cele cîteva cunoștințe teoretice indispensabile fiecărui muncitor. Ci de a le da, prin lecțiile din clasă, un larg orizont de cunoștințe pornind tocmai de la ceea ce ei cunosc din munca lor de fiecare zi.

OCTAVIAN BUZESCU

Din lucrările expuse la cel de al II-lea Salon internațional de artă fotografică

LUDOVIC ERDEI (R.P. Romînă): „Noi vrem pace".

Cum îi pregătesc pe elevii mei să devină pionieri

O parte insemnată din elevii claselor I-a și a II-a vor deveni în clasele următoare pionieri. Membrii organizației de pionieri sînt aleși dintre cei mai buni elevi. Copiii trebuie pregătiți din timp pentru acest eveniment și un insemnat rol în această privință îl avem, alături de instructorii de pionieri, noi, învățătorii

Am început să-i pregătesc pe elevii mei ca viitori pionieri încă din clasa I-a. Chiar din primele zile de școală, cînd le-am făcut cunoscut regulamentul de ordine interioară, care prevede îndatoririle ce trebuie respectate de școlari, le-am arătat elevilor mei ce important este pentru formarea lor ca viitori pionieri să respecte acest regulament. Tot atunci le-am explicat ce înseamnă a fi pionier și cum trebuie să muncească și să se comporte un elev pentru a merita să poarte cravata roșie. Desigur, s-au găsit foarte mulți care au dorit să devină imediat pionieri. Mai greu însă le-a venit, la început, unora, să se încadreze în ritmul de muncă și în disciplina care se cere unui viitor pionier: le-a fost greu să vină la vreme la școală, să nu vorbească în timpul orei, să nu-și uite cîte ceva acasă etc. Cu încetul, însă, toate acestea au dispărut. Perspectiva intrării în organizația de pionieri a fost în această privință un bun stimulent.

Pornind de la calitățile pe care trebuie să le aibă un pionier, problema care m-a preocupat de la început a fost aceea de a forma la copii simțul datoriei, al dragostei de muncă, cinstea și sinceritatea.

Iată, de pildă una din metodele pe care le-am folosit în acest scop în special în clasele a II a și a III-a. Am cerut elevilor ca, dacă nu și-au făcut tema acasă, să anunțe singuri aceasta, la începutul orei, arătînd și care au fost motivele. Am făcut mereu apel la opinia colectivului clasei, acesta fiind un mijloc foarte eficace de îndreptare și stimulare a celor care, din neglijență sau rea voință, nu-și pregătesc temele, precum și de creștere a spiritului de răspundere al elevilor. În ultimul timp se întîmplă din ce în ce mai rar ca elevii să vină la școală cu temele nefăcute.

Foarte adesea le-am dat copiilor exemple de modul conștiincios în care își îndeplinesc îndatoririle pionierii. Am folosit de multe ori exemple din școala noastră, precum și exemple publicate în presa pentru copii. Lectura presei pentru copii și pionieri am folosit-o larg, de altfel, în întreaga muncă educativă. I-am stimulat pe elevii mei să se aboneze, în primele două clase, la revista „Luminița", iar acum la „Scînteia pionierului".

Un loc important în munca de pregătire a viitorilor pionieri îl ocupă educarea patriotică a acestora. De cîte ori am ocazia — la lecții, în orele educative și în cadrul activităților în afară de clasă — le vorbesc elevilor despre organizația de pionieri și tradițiile sale, despre trecutul de lupta al clasei muncitoare, despre eroii comuniști și uteciști și despre înflorirea patriei noastre în anii regimului democrat-popular. Copiii știu că viața lor a putut deveni astăzi fericită numai datorită luptei clasei muncitoare, condusă de partid.

Deseori ies împreună cu elevii în oraș. Plimbările pe străzile Capitalei au trezit în sufletele lor admirația pentru ritmul rapid de înflorire a orașului, a patriei noastre. Exemplul muncii întregului popor, exemplul părinților, al utemiștilor și al pionierilor din clasele mai mari a făcut să crească în ei tot mai mult dorința de a participa, pe măsura puterilor lor, la opera de construire a socialismului. Atunci cînd le-am explicat că fierul vechi și hîrtia pot fi prelucrate și că prin aceasta statul realizează mari economii, elevii au adunat o mare cantitate de fier vechi și de hîrtie. La această acțiune ei au luat parte alături de toți pionierii din școală și au fost mîndri de aceasta. Un mare număr de elevi se mîndresc, de asemenea, cu libretele lor de economii la CEC, pentru că știu că și economiile lor aduc o cît de mică contribuție la construirea socialismului.

Zilele acestea, o parte din elevii din clasa mea se găsesc în pragul marelui eveniment pe care îl reprezintă în viața lor primirea în organizația de pionieri. Toți cunosc bine condițiile pe care trebuie să le îndeplinească un copil pentru a deveni pionier. Am rămas impresionată de faptul că, atunci cînd mai mulți pionieri din clasa a V-a au venit să stea de vorbă cu elevii mei și i-au întrebat pe cine propun să intre în organizația de pionieri, ei au propus aceiași elevi la care mă gîndisem și eu că ar merita să primească cravata roșie. Socotesc că aceasta a fost încă o dovadă că elevii s-au pregătit pentru acest eveniment, că pot face aprecieri juste. Cei propuși sînt într-adevăr elevii cei mai disciplinați și cei mai buni la învățătură.

Am arătat numai cîteva aspecte din munca mea pentru pregătirea viitorilor pionieri. Trebuie să spun că toată această muncă se împletește permanent cu munca instructorului de pionieri. Numai sprijinindu-l continuu pe instructor în activitatea sa de pregătire și apoi de educare a pionierilor, învățătorul va putea crește din fiecare copil un elev bun și mai tîrziu un vrednic constructor al socialismului.

E. RUSU
Învățătoare la Școala elementară nr. 73 din București

Multe clipe pline de bucuria reușitei le prilejuiesc elevilor cercului de chimie de la Casa pionierilor din Roman interesantele experiențe pe care le execută

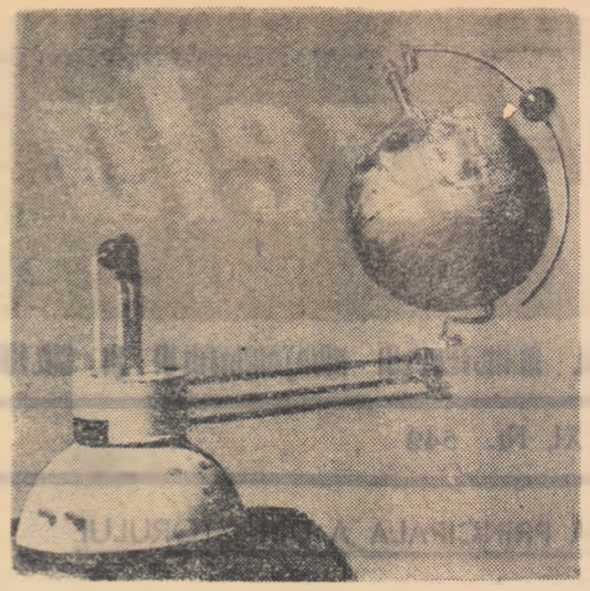

Un nou aparat pentru uz didactic

Recent, Întreprinderea de material didactic a livrat școlilor un nou aparat pentru uz didactic — teluriul — destinat a fi utilizat în orele de geografie, de astronomie și cu prilejul unor conferințe științifice. Cu ajutorul lui li se pot demonstra elevilor rotația Pămîntului în jurul axei proprii, mișcarea de rotație a Pămîntului în jurul Soarelui, succesiunea zilelor și a nopților, succesiunea anotimpurilor în cele două emisfere și mișcarea Lunii.

Aparatul este constituit dintr-un postament semisferic din beton armat, învelit în masă plastică, pe care sînt înscrise lunile anului, anotimpurile în cele doua emisfere și datele echinoxiilor și solstițiilor. Pe postament este fixat un capăt al sistemului de antrenare a globului terestru. Acesta este acoperit cu o cutie cilindrică, care se învîrtește împreună cu un ac indicator. În timp ce globul execută mișcarea de rotație, acul arată lunile anului, anotimpurile, echinoxiile și solstițiile. Deasupra cutiei este montat pe un suport un bec care reprezintă Soarele. Pe celălalt capăt al sistemului de antrenare se fixează globul terestru, iar la partea superioară a acestuia, pe axul respectiv, se montează suportul Lunei și Luna. Aparatului îi este atașat un cordon pentru realizarea legăturii electrice dintre bornele sale și sursa de alimentare, o baterie de 4, 5 v. sau un transformator de aceeași tensiune. Principiul de funcționare și folosire a aparatului este foarte simplu. Rotația Pămîntului în jurul axei proprii se face prin rotirea globului terestru în jurul axului pe care este montat, demonstrîndu-se succesiunea zilelor și a nopților. Prin împingerea capătului sistemului de antrenare dinspre globul terestru se realizează mișcarea acestuia în jurul „Soarelui" (becul montat pe suport). În timp ce globul terestru execută mișcarea respectivă, becul va lumina tot timpul o anumită parte a acestuia, ceea ce permite demonstrarea succesiunii anotimpurilor. Sfera care reprezintă Luna poate fi mînuită manual pentru a se demonstra mișcarea ei în jurul Pămîntului.

Acest aparat realizat de I.M.D. prezintă față de aparatele similare o serie de caracteristici originale. Acestea constau în primul rînd în sistemul de antrenare, realizat prin trei pîrghii paralele, din care una este decalată în plan cu 90° față de celelalte două. În acest mod nu se utilizează nici o roată dințată, nici o roată cu fricțiune. De asemenea, aparatul permite demonstrarea directă a succesiunii anotimpurilor în cele două emisfere, precum și mișcarea Lunii. Mare importanță prezintă în construcția aparatului faptul că au fost înlocuite clasicele postamente executate din fontă ale materialelor didactice printr-un postament de beton armat. În acest mod se economisesc importante cantități de fontă.

Observatorul astronomic din București al Academiei R.P.R. a apreciat acest aparat ca fiind: „O realizare substanțială și constituind un material didactic de primul ordin cu ajutorul căruia se pot da elevilor explicații foarte clare cu privire la sistemul Soare — Pămînt — Lună, cu privire la succesiunea zilelor și nopților, precum și despre formarea anotimpurilor".

Ing. S. COPELMAN

Formarea gîndirii elevilor

Formarea gîndirii elevilor este rezultatul unui proces complex și îndelungat, care nu se realizează într-un număr limitat de lecții, la un anumit obiect de învățămînt, ci rezultă din întreaga activitate instructiv-educativă, paralel cu influențele educative ale realității noastre socialiste.

În articolul de față ne vom opri la unele din posibilitățile pe care ni le oferă în acest sens predarea istoriei. Urmărind la o serie de școli din Cluj munca profesorilor de istorie, am constatat că de cele mai multe ori aceștia știu să transmită cu pricepere elevilor lor anumite idei de bază ale materialismului istoric, să-i facă să înțeleagă aceste idei. În același timp însă, mai sînt profesori care comit în explicațiile lor destul de multe greșeli, determinînd astfel confuzii în mintea elevilor.

Să analizăm cîteva exemple. Expunînd, la lecția introductivă din clasa a V-a, procesul apariției omului, unul dintre profesorii la ale căror lecții am asistat le-a vorbit elevilor despre modul cum își procura hrana omul primitiv, despre utilizarea bățului, a pietrei, despre cioplirea uneltelor de piatră, procurarea îmbrăcămintei etc., subliniind că în aceste activități omul a acumulat observații cu privire la lumea înconjurătoare, pe care le-a comunicat semenilor săi. Așa a explicat profesorul apariția gîndirii și a limbajului. El nu a subliniat însă în suficientă măsură rolul muncii în apariția omului.

Modul în care s-a desfășurat această lecție s-a reflectat în gîndirea elevilor la lecțiile următoare. Astfel, la întrebarea: prin ce se deosebește omul de celelalte animale? elevii au răspuns mereu: prin aceea că gîndește și vorbește. Abia în ultimul moment, la insistențele profesorului, adăugau factorul muncă. Deoarece nu s-a scos în evidență în suficientă măsură legătura esențială: muncă — gîndire și vorbire, copiii au confundat cauza cu efectul.

Desigur, nu este ușor a explica în mod accesibil unor copii de unsprezece ani rolul primordial al muncii în formarea omului. Totuși, profesorii care își pregătesc bine lecțiile cu această temă nu întîmpină greutăți prea mari în explicație. Iată cum s-a procedat la o altă clasă a V-a. Arătînd elevilor o planșă ce înfățișează pitecantropi care țin în mînă bețe și pietre, profesorul a subliniat deosebirea între acest moment al dezvoltării omului și momentul cînd el arunca bățul și piatra tot așa cum o face și maimuța. Folosind în continuare o planșă ce înfățișa uneltele din perioada paleolitică, profesorul a întrebat: „ce face aici omul?" Un elev a răspuns: „ascute bățul", iar altul: „ciopleşte piatra". A urmat întrebarea: „ce face omul cînd ascute sau ciopleşte?" Elevii au răspuns: „face o lucrare". Profesorul a subliniat: „Muncește — și tocmai această muncă îl desprinde pe om din rîndul animalelor. Dar omul s-a trudit mult ca să-și facă unelte. În această activitate a ajuns să cunoască calitatea lucrurilor, să vadă asemănările și deosebirile dintre ele. El a învățat să-și îmbunătățească uneltele pentru a-și procura mai ușor cele necesare traiului. I-au trebuit însă multe mii de ani ca să-și dea seama că folosind bățul și piatra, perfecționîndu-le, își poate procura mai ușor cele necesare vieții. Aceasta înseamnă că treptat, muncind, omul a început să gîndească, să-și comunice gîndurile celorlalți oameni".

În lecțiile destinate orînduirii comunei primitive, unii profesori, crezînd că astfel vor fi mai bine înțeleși, au pornit de la aspectele de organizare, considerîndu-le mai evidente. Astfel, ei le-au spus copiilor că oamenii primitivi se constituiau în grupe pe baza înrudirii de sînge și că erau egali între ei și abia în ultimă instanță au vorbit despre caracterul societății în comuna primitivă. Ei n-au amintit însă nimic despre cauza determinantă a proprietății colective în comuna primitivă, despre nivelul primitiv al uneltelor. Despre toate acestea s-a vorbit numai la lecțiile anterioare, în mod disparat. Felul acesta de a trata problemele poate trezi la elevi ideea că proprietatea comună este o consecință a organizării societății și nu a nivelului de dezvoltare a uneltelor. Apare deci iar pericolul înlocuirii cauzei cu efectul.

Să luăm un alt exemplu. Tot în clasa a V-a, un profesor a vorbit pentru prima oară despre religie la lecția despre Egiptul antic, arătînd totodată cum a fost pusă religia în slujba clasei dominante. În afară de faptul că necesitatea de a lămuri în aceatsă lecție esența religiei l-a obligat pe profesor să întrerupă mersul normal al explicațiilor privitoare la istoria Egiptului, s-a produs și o abatere de la tratarea dialectică a fenomenelor istorice. Chiar dacă n-am ține seama de necesitatea respectării cronologiei, apariția credințelor religioase trebuie explicată neapărat în lecțiile despre comuna primitivă. Arătînd că religia a apărut din cele mai vechi timpuri, ca un rezultat al neștiinței oamenilor, se poate ușor sublinia caracterul ei neștiințific. Elevii vor înțelege astfel că, o dată cu pătrunderea de către oameni în secretele naturii, știința izgonește religia din conștiința lor. Prin această idee se poate pune baza educației ateiste la lecțiile de istorie în clasa a V-a. De asemenea, nu se poate vorbi despre o orînduire socială fără a se arăta, într-un limbaj accesibil copiilor, pe lîngă baza materială a societății respective, și elementele principale ale suprastructurii determinate de aceasta. Or, suprastructura societății primitive se manifestă și prin diferite credințe religioase. În sfîrșit, aflînd că religia în orînduirea sclavagistă devine o unealtă de asuprire, elevii înțeleg că relațiile sociale determină și suprastructura societății, adică faptul că, o dată cu apariția asupririi, clasa dominantă folosește religia în interesele ei.

Într-o altă clasă un profesor a afirmat că „bogățiile" cresc în funcție de perfecționarea uneltelor și că unele ginți au strîns bogății (de altfel, termenul „bogății" este impropriu și provoacă des confuzii). Deoarece această afirmație nu s-a bazat pe cunoștințele concrete ale elevilor și nici nu a fost în suficientă măsură fundamentată, ideea nu a fost înțeleasă de către copii. S-a desfășurat apoi o conversație în legătură cu luptele duse de triburi în vederea acaparării bunurilor. Desprindem din această conversație următorul fragment:

— „De ce aveau nevoie oamenii pentru a obține succese în luptă?" — „Ei aveau nevoie de unelte, de arme și de cineva care să organizeze și să conducă ginta". — „Dacă cei care au atacat învingeau, ce fac ei după victorie?" — „Ei iau bogățiile celor învinși și chiar oameni". — „Ce fac cu ei?" — „Îi duc acasă și-i pun să muncească făcîndu-i sclavi". „Dar sclavii și bogățiile cui aparțin?". Un elev, în virtutea celor studiate la lecția despre comuna primitivă, a spus: „Vor aparține tuturor". Profesorul a corectat: — „Vor aparține conducătorului și celor care au fost mai îndrăzneți și l-au ajutat în luptă".

Acest mod de a expune faptele s-a oglindit și în lecțiile viitoare, în afirmațiile elevilor, care, la întrebarea: — „Cînd poate un om acapara mai multe bunuri decît alții?" au răspuns: — „Cînd are sub conducerea sa mai mulți oameni" sau — „Cînd le ia de la alte triburi".

În dorința de a-i face pe elevi să pătrundă cît mai lesne în esența procesului de apariție a proprietății private, profesorul a căutat să recurgă la elemente concrete. Acestea însă, alese și expuse fără suficientă pricepere pedagogică, au dus la confuzii ideologice: elevii au rămas cu impresia că proprietatea privată apare ca rezultat al luptei dintre ginți sau triburi și se datorește chiar calităților de luptători ale diferiților membri ai comunității gentilice. Această eroare s-a datorat faptului că;

CĂI DE ÎNSUŞIRE A DEPRINDERILOR PRACTICE

Folosirea aparatelor de măsurat

Programele de fizică, de chimie, de cunoştinţe elementare de producţie industrială, ca şi programele de lucrări practice pentru şcoala de cultură generală prevăd o serie de cunoştinţe despre mărimi şi unităţi fundamentale de măsură, despre mărimi şi unităţi derivate. In acelaşi timp, elevii trebuie să cunoască multe aparate şi instrumente de măsură în strînsă legătură cu procesele tehnologice pe care acestea le deservesc. Incă din clasa a VI-a elevii învaţă despre măsurarea lungimilor, a suprafeţelor, a volumelor, despre măsurarea forţei, despre măsurarea presiunii, despre măsurarea energiei calorice etc. şi despre aparatele şi instrumentele de măsură folosite în fiecare din aceste scopuri. In lecţiile practice de atelier ei mînuiesc, în timp ce execută un obiect, instrumente de măsură ca metrul, rigla gradată, şublerul, micrometrul.

Cunoaşterea instrumentelor şi aparatelor de măsură şi control, priceperea de a le mînui au o deosebită însemnătate în pregătirea elevilor pentru viitoarea lor muncă în producţie. Intr-adevăr, aceste instrumente şi aparate au un rol tot mai însemnat în automatizarea diferitelor procese de producţie, ele reglînd şi determinînd parametrii liniilor automate. Iată de ce atît profesorii de fizică, cît şi profesorii maiştri au datoria să asigure înarmarea elevilor cu cunoştinţele principale de metrologie (cunoştinţe despre măsuri şi aparate de măsură) şi să le formeze deprinderi de mînuire a aparatelor şi instrumentelor de măsură prin prisma cunoaşterii procesului tehnologic la care servesc acestea.

Elevii înţeleg încă din clasa a VI-a că în practică, în tehnica, se întîlnesc mărimi şi unităţi de măsură fundamentale, ca acestea sînt mărimi independente sau distincte, cu ajutorul cărora pot fi definite alte mărimi, numite mărimi derivate. Ei trebuie să cunoască de asemenea şi criteriile de alegere a unităţilor de măsură şi să-şi însuşească definiţiile acestora pe baza stasurilor în vigoare. In mînuirea aparatelor şi instrumentelor de măsură ei trebuie ajutaţi să înţeleagă pe ce principii sînt construite şi funcţionează acestea, ce precizie au, cum se măsoară cu ele şi care sînt condiţiile de lucru cu ele. Aşa, de exemplu, în clasa a VI-a elevii vor învăţa despre dilataţia corpurilor solide, lichide şi gazoase, vor primi principalele noţiuni despre temperatură, vor cunoaşte diferite tipuri de termometre — instrumente pentru măsurarea temperaturilor. Cu această ocazie ei vor învăţa ca la baza construcţiei şi folosirii celor mai obişnuite termometre stă dilataţia termică a corpurilor. Dar tot atunci ei trebuie să primească cunoştinţe despre măsurătorile de precizie ale temperaturilor, despre procesele tehnologice care impun astfel de măsurători, precum şi despre termometrele industriale care controlează atingerea unei anumite temperaturi şi menţinerea ei la o valoare constantă, valoare ce condiţionează realizarea unui anumit proces tehnologic. Bunăoară, elevii vor putea primi cunoştinţe despre procese din industria alimentară, cum ar fi, de pildă, prepararea sau conservarea alimentelor, proces care implică anumite temperaturi măsurate şi controlate cu ajutorul diferitelor tipuri de termometre. In acelaşi timp, ei vor înţelege că modul de alegere a unui aparat sau instrument de măsură — de exemplu a unui termometru — depinde de procesele tehnologice ai căror parametri vrem să-i determinăm sau să-i controlăm şi de precizia acestor determinări.

In practica de atelier sau chiar în timpul lecţiilor de fizică, atunci cînd elevii au posibilitatea să mînuiască instrumente de măsură ca şublerul şi micrometrul, de exemplu, după ce vor învăţa cum sînt construite acestea şi care este gradul de precizie a măsurătorilor făcute cu ele, elevii trebuie să înţeleagă deosebirile dintre şubler şi micrometru şi pe baza acestora să înveţe cînd şi cum este folosit unul sau celălalt, ce caracteristici au piesele care se măsoară cu ele. De pildă, ei trebuie să ştie că piesele de gabarit mic ale motoarelor sau ale unor aparate pot fi măsurate şi cu şublerul, însă faptul că se cere un anumit grad de precizie impune măsurarea lor cu micrometrul, precizia de citire a dimensiunilor cu ajutorul micrometrului fiind mai mare decît aceea obţinută cu ajutorul şublerului. Dar în această privinţă elevii trebuie să primească cunoştinţe şi deprinderi practice de muncă îndeosebi în procesul de executare a diferitelor piese în atelierul de lăcătuşărie sau strungărie. De exemplu, vor învăţa să ajusteze o piesă pînă cînd satisface dimensiunile cerute de mecanismul în care ea va fi asamblată, dimensiuni pe care le vor măsura cu instrumente ca şublerul sau micrometrul.

In atelierul de strungărie, folosirea instrumentelor de măsurat îi ajută pe elevi să înţeleagă mai bine procesele de strunjire în anumite limite dimensionale dinainte stabilite şi îi învaţă cum se realizează procesul practic de control al strunjirii la cotele cerute. Este foarte important în această privinţă ca elevii să capete deprinderi de mînuire a aparatelor şi instrumentelor de măsură în timpul producţiei, fără însă ca această mînuire să ducă la deteriorarea instrumentelor de măsură sau la rebutarea piesei din cauza măsurătorilor greşit efectuate. De pildă, se întîmplă ca uneori, în grabă, elevii să măsoare dimensiunile unei piese din strung chiar în timpul cînd el funcţionează. Acest lucru este însă dăunător atît piesei, cît şi instrumentului de măsură. De exemplu, în cazul cînd se măsoară cu şublerul diametrul unei piese din mers, între feţele active ale acestuia apare aşa-numita „fantă de lumină", iar utilizarea lui mai departe în procesul măsurării duce la rebutarea pieselor strunjite şi măsurate cu el, indiferent de strădania depusă de persoana care le execută.

Atunci cînd îi învăţăm pe elevi să mînuiască aparate şi instrumente de măsură şi căutăm să le transmitem totodată cunoştinţe despre diferite procese de producţie trebuie să-i prevenim şi asupra condiţiilor de păstrare a acestor aparate precum şi asupra condiţiilor cerute de mediul în care sînt folosite aparatele. Elevii trebuie să ştie că oricare aparat de măsură este etalonat şi reglat într-un mediu avînd condiţii metrologice normale — adică o anumită temperatură, umiditate etc. Nerespectarea folosirii aparatelor în condiţiile cerute atrage eronarea măsurătorilor. Elevii vor învăţa cu această ocazie că anumite procese tehnologice impun şi ele respectarea unor condiţii specifice. De exemplu, aparatele de control şi distribuţie a energiei electrice trebuie instalate într-o cameră în care tot timpul există o anumită temperatură, deoarece aceasta influenţează asupra bobinelor din interiorul unui aparat electric: temperatura ridicată măreşte rezistenţa electrică, iar dacă această rezistenţă se modifică, intensitatea curentului care circulă prin aparat va scădea. Sau, de exemplu, dacă se execută măsurători cu ruleta metalică topografică în condiţiile unei temperaturi ridicate, aceasta se va dilata în lungime, ceea ce va duce la erori în gradul de precizie a măsurătorilor. Acelaşi lucru se petrece şi la ceasurile cu pendul. Variaţia temperaturii modifică lungimea pendulului şi aceasta influenţează asupra preciziei ceasului.

Elevii trebuie să cunoască însă şi căile prin care sînt înlăturate diferitele erori ce apar în măsurători atunci cînd aparatele de măsură sînt folosite în alte condiţii decît cele specifice lor. Ei trebuie să ştie astfel cum influenţează erorile de măsurare asupra procesului de producţie, cînd pot fi neglijate aceste erori şi cînd se iau în seamă, cum sînt corectate. De pildă, în timp ce învaţă despre măsurarea şi controlul unui anumit proces tehnologic, precum şi despre diferitele tipuri de aparate şi instrumente folosite în acest scop, elevii trebuie să capete cunoştinţe şi asupra erorilor aparatelor de măsură, erori provocate de variaţia temperaturii, presiunii sau umidităţii mediului în care are loc procesul tehnologic şi să înveţe cum sînt înlăturate aceste erori prin corectiile introduse în aparatele de măsură, prin corecţii introduse în calculele de determinare a mărimilor etc.

In şcoala de cultură generală elevii pot primi multe cunoştinţe şi deprinderi practice de mînuire a aparatelor şi instrumentelor de măsură folosite în diferitele ramuri ale industriei şi ale agriculturii. Dar este necesar ca aceste cunoştinţe şi deprinderi să fie însuşite prin înţelegerea procesului tehnologic pe care ele îl măsoară. Acestui lucru trebuie să-i acorde o mare importanţă atît profesorii de fizică, chimie, matematică etc. cît şi profesorii-maiştri care predau cunoştinţele elementare de producţie industrială şi conduc practica de atelier a elevilor.

FRANCISC VEREŞ
profesor la Şcoala tehnică de metrologie Bucureşti

Ce activităţi de educaţie fizică organizăm iarna?

Pentru unele şcoli, care sînt încă lipsite de săli de educaţie fizică, venirea anotimpului friguros ridică o serie de probleme în legătură cu desfăşurarea lecţiilor de educaţie fizică şi a activităţii sportive. In general se asigură accesul elevilor într-o sală de sport a unei şcoli din apropiere sau a unei asociaţii sportive sindicale. Acolo unde nu sînt condiţii nici pentru aceasta, problema se poate rezolva în interiorul şcolii. Pentru aceasta se poate folosi o clasă de curs sau chiar un culoar mare, încălzit şi unde nu pătrund curenţi de aer.

Inainte de începerea lecţiei — în recreaţie — profesorul de educaţie fizică, ajutat de cîţiva elevi, va pregăti locul respectiv, avînd grijă să fie curat şi eliberat de eventualele obiecte care ar împiedica buna desfăşurare a activităţii. In clasă, dacă băncile sînt mobile ele se vor aşeza pe marginea sălii, iar dacă sînt fixate în duşumea se va recurge la soluţia lucrului în bănci.

In asemenea condiţii se cere din partea profesorului o amănunţită pregătire a lecţiei, astfel încît să găsească exerciţii care să permită antrenarea în lucru a principalelor grupe musculare ale organismului elevilor şi jocuri de mişcare lesne de executat.

In bănci se pot executa numeroase exerciţii de braţe, picioare, extensii de trunchi, echilibru, abdomen, suspensiuni, flotări ş.a.

Desigur că nu se pot realiza întru totul sarcinile educaţiei fizice lucrînd în asemenea condiţii, din care cauză este de dorit ca profesorul de educaţie fizică să utilizeze cît mai rar lucrul în clasă, preferind activitatea în aer liber.

Frigul nu trebuie să constituie un impediment, întrucît, dacă se procedează cu grijă, se poate lucra afară chiar la o temperatură mai scăzută, cu condiţia ca elevii să fie îmbrăcaţi corespunzător şi mai cu seamă să li se asigure suficientă mişcare spre a se încălzi. In curte, gama de exerciţii care se pot executa este mult mai variată decît în clasă: alergări, sărituri, exerciţii de tracţiune, împingere, stafete, aruncări etc.

Dacă şcoala nu are curte este indicat ca profesorul de educaţie fizică să încoloneze clasa în ordine şi să facă o deplasare — mers, alergare uşoară cu menţinerea cadenţei şi formaţiei de marş — pînă la cel mai apropiat loc viran, teren sau parc. După ce se vor organiza aici cîteva jocuri de mişcare, va avea loc, în aceleaşi condiţii, înapoierea la şcoală. Se va calcula astfel timpul încît elevii să nu întîrzie la lecţia următoare.

Cînd este zăpadă, se recomandă ca profesorul să organizeze în timpul lecţiilor de educaţie fizică săniuş, patinaj, jocuri cu zăpadă.

Profesorul de educaţie fizică trebuie să acorde o atenţie deosebită călirii progresive a organismului elevilor, precum şi antrenării tuturor elevilor în activitate, utilizînd cu precădere acele exerciţii şi jocuri care se pot executa simultan de toţi elevii sau de cea mai mare parte a lor.

Atunci cînd se lucrează afară pe timp rece profesorul va folosi chiar de la început exerciţii mai grele, pentru a determina încălzirea grabnică a organismului elevilor. Apoi, pe parcursul lecţiei va îmbina momentele de efort mai intens cu cele de efort mai redus, astfel încît elevii să nu transpire şi nici să nu răcească stînd prea mult în repaus.

I. ISTRATE

în predarea lecţiilor de istorie

vorbind despre apariţia proprietăţii private, profesorul a tratat-o numai în legătură cu luptele dintre triburi, omiţînd apariţia în sînul ginţii a surplusului, rezultat al perfecţionării uneltelor şi devenit proprietate privată.

În această categorie de erori se încadrează şi cazurile cînd, vorbindu-se despre fenomenele trecerii de la orînduirea comunei primitive la prima orînduire bazată pe exploatare, li se spune elevilor pur şi simplu că „unii oameni s-au îmbogăţit", sau că, „avînd cu vremea mai multe produse decît le erau necesare pentru întreţinere, unii oameni au început să facă comerţ şi s-au îmbogăţit". În toate aceste cazuri se omite lămurirea esenţei procesului de transformare a relaţiilor de producţie — şi anume, descoperirea şi prelucrarea metalelor, confecţionarea uneltelor din metale, apariţia surplusului, acapararea lui de către aristocraţia gentilică, apariţia proprietăţii private în sînul comunei primitive, stratificarea socială şi, în sfîrşit, constituirea claselor sociale şi a statelor sclavagiste.

Fără a folosi neapărat terminologia marxistă de strictă specialitate, inaccesibilă vîrstei elevilor din clasa a V-a, evitînd amănuntele şi complicaţiile, trebuie totuşi să asigurăm o expunere corectă, ştiinţifică a faptelor, a evenimentelor, să dezvăluim cauzele adevărate ale evoluţiei sociale. Deoarece la această vîrstă copiii înţeleg greu faptul că la baza relaţiilor sociale stă proprietatea asupra mijloacelor de producţie, evidenţierea clară a momentului şi cauzei apariţiei surplusului şi a proprietăţii private şi, ca urmare, a apariţiei claselor are o deosebită importanţă; aceste idei fiind absolut necesare pentru formarea concepţiei materialiste la elevi.

Inţelegînd acest lucru, unul dintre profesorii la ale căror lecţii am asistat a expus procesul de perfecţionare a uneltelor şi a comparat uneltele de metal cu cele de piatră cioplită.

metal se produce tot atît cît s-a produs cu unelte de piatră ?". „Ce apare o dată cu perfecţionarea uneltelor ?". „Cine acaparează surplusul ?". „De ce poate fi el acaparat ?" „Mai putem deci spune că proprietatea este comună şi egală ?" „Ce fel de proprietate apare ?" „În ce constă proprietatea particulară ?". „Pe ce căi îşi mai procură oamenii în această perioadă bunurile ?". „Ce fac învingătorii cu prizonierii de război ?". „Ce devin aceştia ?". Explicarea judicioasă a acestei probleme a asigurat înţelegerea ei de către elevi.

În practica multor profesori se mai observă înlocuirea cauzelor prin diferite condiţii sau inversarea legăturilor cauză-efect. Aşa, de exemplu, un profesor a supraevaluat în mod exagerat urmările războaielor medice. Toate problemele legate de viaţa economică, socială şi politică a Atenei în a doua jumătate a secolului V î.e.n. au fost considerate ca o urmare a victoriei grecilor asupra perşilor. În felul acesta, perioada de înflorire a Atenei, care reprezintă perioada de desăvîrşire a relaţiilor sclavagiste clasice în Grecia, a fost considerată ca efect al cîştigării războaielor medice. Astfel, cauza determinantă a conturării şi dezvoltării orînduirii sclavagiste — şi anume modul de producţie sclavagist — a fost înlocuită printr-o condiţie istorică. Inversiunea legăturilor cauză-efect şi înlocuirea cauzelor determinante ale evoluţiei sociale cu condiţii istorice sau cu evenimente ce premerg cronologic provoacă confuzii în mintea elevilor şi aduc după sine interpretarea idealistă a fenomenelor.

Sublinierea cauzelor determinante ale dezvoltării orînduirii sclavagiste în Grecia şi clarificarea raportului dintre cauză şi condiţii se realizează cu destulă uşurinţă în cazul unei explicări consecvent dialectice. Expunînd istoria Greciei, un profesor cu experienţă a subliniat în momentele potrivite faptul că munca

du-se treptat în toate domeniile producţiei, şi că ea a determinat avîntul economic, politic şi cultural al Atenei. Enunţînd apoi cauza războaielor medice, profesorul a arătat că perşii au fost atraşi de bogăţiile Greciei. Apoi el a subliniat că după înfrîngerea perşilor, păstrîndu-şi libertatea şi independenţa, Grecia a avut posibilitatea de a-şi continua dezvoltarea începută cu secole înainte şi întreruptă de războaie.

Este interesant de remarcat faptul că unii profesori, în tendinţa lor de a forma gîndirea elevilor, se opresc şi asupra explicării unor momente prea dificile, inutile chiar pentru elevii clasei a V-a. Aşa, dorind să dea o explicaţie a nivelului de dezvoltare a uneltelor în orînduirea sclavagistă, un profesor a purtat următoarea convorbire cu şcolarii: „De ce era grea munca sclavilor ?". „Munca sclavilor era grea pentru că uneltele cu care munceau ei erau foarte simple". „De ce or fi fost uneltele aşa de simple ?" Elevii au început să ghicească şi au dat următoarele răspunsuri: „Uneltele erau simple pentru că oamenii nu aveau minte destulă pentru a face unelte perfecţionate". „Stăpînii de sclavi dădeau sclavilor pentru muncă unelte simple pentru că nu voiau să dea meşteşugarilor bani pentru perfecţionarea uneltelor". Văzînd că elevii nu pot rezolva problema, profesorul i-a întrebat: „Sclavii îngrijeau uneltele ?" „Nu", a răspuns un elev. „Şi atunci ce făceau stăpînii ?" „Le spuneau să le îngrijească". Profesorul a încercat să lămurească: „Nu este aşa. Stăpînii de sclavi nu dădeau sclavilor unelte bune". Apoi a întrebat în continuare: „Oare de ce sclavii nu perfecţionau uneltele ?". In sfîrşit, un elev a răspuns: „Sclavii nu perfecţionau uneltele pentru că munceau pentru alţii şi nu aveau nici un interes". Acum profesorul s-a declarat satisfăcut.

din mai multe motive. In primul rînd, această problemă nu poate fi înţeleasă de către elevi înainte de a se fi expus toată istoria orînduirii sclavagiste, înainte ca ei să cunoască relaţiile sclavagiste în esenţa lor. In al doilea rînd, dezinteresul sclavilor faţă de procesul de producţie, fapt care a generat productivitatea scăzută a muncii lor, este o problemă ce se cere tratată în perioada de descompunere a orînduirii sclavagiste. În momentul în care se discută abia procesul de constituire şi dezvoltare a relaţiilor sclavagiste, profesorul trebuie să se oprească la ideea că munca sclavilor era grea deoarece lucrau cu unelte neperfecţionate, pentru evidentul motiv că omenirea, în acel stadiu de dezvoltare istorică, nu avea experienţa necesară confecţionării unor unelte de muncă perfecţionate. De altfel, această idee a fost enunţată tangenţial de un elev, dar profesorul nu a folosit-o. Este de la sine înţeles că axînd discuţia pe probleme necunoscute elevilor, aceştia vor face o serie de afirmaţii eronate, pe care profesorul nu are timpul necesar să le corecteze.

Din cele de mai sus reiese necesitatea expunerii la lecţiile de istorie a fenomenelor economice, sociale şi politice în legătura lor cauzală. Afirmaţiile nefundamentate anterior prin elemente concrete, înlocuirea cauzelor prin condiţii, omiterea sau sublinierea insuficientă a cauzelor determinante, tratarea efectului drept cauză — toate acestea provoacă confuzii ideologice. Indreptarea erorilor din gîndirea elevilor şi schimbarea mersului raţionamentelor lor creează apoi dificultăţi mai mari decît înţelegerea unor probleme complexe, dar explicate logic, de pe poziţiile materialismului istoric. Numai predînd cunoştinţe corecte din punct de vedere ideologico-ştiinţific profesorul poate contribui la formarea gîndirii elevilor.

R. MIHALEVICI, A. MOGA
S. CSEHI

Despre lecţiile de limba romînă la clasele VIII–X

La clasele VIII—X s-a acordat un număr de ore pentru reluarea problemelor de gramatică şi de ortografie. Necesitatea de a se continua studiul limbii romîne în şcoala medie a apărut în mod vădit din analiza lucrărilor scrise ale elevilor candidaţi la examenul de admitere în clasa a VIII-a şi chiar a acelora de la examenele de maturitate şi de admitere în învăţămîntul superior. Deprinderile ortografice sînt încă necimentate la terminarea şcolii de 7 ani, iar şcoala medie nemaiavînd această preocupare — în cadrul unor lecţii speciale — nu realiza o îmbunătăţire substanţială a scrisului elevilor, menţinînd în această privinţă o stare de lucruri nesatisfăcătoare.

In afară de problema eliminării greşelilor de ortografie, în şcoala medie se mai ridică şi alte necesităţi care impun menţinerea trează a cunoştinţelor gramaticale. Astfel, în însuşirea limbilor străine este absolut necesar ca elevul să se sprijine pe noţiunile fundamentale de gramatică studiate la limba romînă.

Apoi, în analiza măiestriei artistice a operei literare — din cadrul studierii teoriei şi istoriei literaturii — multe aspecte ale artei scriitorului se lămuresc prin cercetarea unor particularităţi de ordin lexical, fonetic, morfologic şi sintactic. Această cercetare presupune o bază de cunoaştere lingvistică, sprijinirea pe cunoştinţele dobîndite de elevi la lecţiile de limbă.

Desigur că se poate discuta dacă numărul de ore acordat (18 ore la clasa a VIII-a, cîte 9 ore la clasele a IX-a şi a X-a) este suficient sau nu pentru a împlini lipsurile existente în cunoştinţele şi deprinderile elevilor. Totuşi problema care se pune este ca, în limita acestui număr de ore şi cu posibilităţile care mai există încă în afara lor, să se obţină o cît mai reală îmbunătăţire a situaţiei.

De fapt, în învăţămîntul mediu existau şi pînă acum prilejuri pentru a nu lăsa în părăsire cunoştinţele de limbă romînă acumulate de elevi şi pentru a consolida deprinderile de exprimare corectă orală şi scrisă. Răspunsurile orale ale elevilor sînt mereu corectate, temele scrise se discută în colectivul clasei, făcîndu-se pe lîngă observaţiile de conţinut şi de plan, şi observaţii în ceea ce priveşte construcţia propoziţiilor şi a frazelor, corectitudinea vocabularului, ortografia etc. De asemenea, la lecţiile de analiză a operelor literare, la cele de concluzii asupra contribuţiei autorilor la dezvoltarea limbii noastre literare se fac referiri care au la bază cunoştinţe de limbă. Dar, desigur, atîta nu era suficient şi orele prevăzute actualmente în programele şcolare pot împlini nevoile existente cu condiţia să fie utilizate cît mai judicios şi mai organizat.

De la bun început credem că trebuie să fie lămurit un lucru: ar fi o mare greşeală să se folosească aceste ore pentru predarea teoriei şi istoriei literaturii, ignorîndu-se astfel nu numai o dispoziţie a programei şcolare, dar o realitate atît de evidentă ca aceea desprinsă din forma răspunsurilor orale şi scrise ale elevilor noştri.

Acordîndu-le importanţa cuvenită, ne interesează, în mod evident, care vor fi conţinutul şi modul de organizare ale acestor lecţii. Pornind de la premisa că ele au rolul de a îndrepta greşelile de ortografie tipice care se menţin în scrisul elevilor şi de a-i ajuta pe aceştia să-şi însuşească cunoştinţe noi fie în cadrul literaturii, fie în cadrul lecţiilor de limbi străine, precum şi de la o cît mai bună cunoaştere a fiecărei clase în parte, profesorul va descoperi care trebuie să fie conţinutul acestor lecţii.

De asemenea, privind în timp problema conţinutului orelor de limbă în şcoala medie, ne apare firesc ca în clasa a VIII-a şi apoi din ce în ce mai puţin în clasele a IX-a şi a X-a acestea să se ocupe în primul rînd de îndreptarea greşelilor de exprimare şi apoi să facă loc altor probleme de limbă mai pretenţioase, dacă este posibil.

O a doua chestiune pe care o ridică lecţiile de limbă în şcoala medie este aceea a organizării şi desfăşurării lor.

Există primejdia ca această problemă să capete o rezolvare formală, în sensul ca în toate orele de limbă să se efectueze analize gramaticale care atacă toate problemele de morfologie şi sintaxă oferite de textul discutat, sau dictări care pun, de asemenea, multiple şi diverse chestiuni ortografice.

Practicarea unei asemenea formule este ineficientă, mai întîi pentru că dispersarea atenţiei elevilor asupra prea multor chestiuni de gramatică sau de ortografie nu permite o însuşire temeinică şi, deci, roadele sînt minime sau chiar inexistente, apoi pentru că lecţiile desfăşurate în acest fel sînt monotone, plicticoase, lipsite de factorul interes, atît de important pentru elevi.

Întrucît socotim extrem de importante şi de necesare aceste lecţii de limbă la clasele mari, propunem mai jos unele sugestii cu privire la conţinutul şi la desfăşurarea lor, pornind de la presupunerea unor situaţii concrete diferite.

O primă situaţie — şi credem foarte frecventă în multe şcoli — presupune lipsuri în scrisul elevilor clasei a VIII-a şi chiar al celor din clasele a IX-a şi a X-a. Aceste lipsuri sînt descoperite de orice profesor după corectarea temelor scrise curente încă de la începutul anului şcolar.

Răspunsul asupra cauzelor care determină greşelile de ortografie ale elevilor e, de asemenea, clar pentru profesorul de limba romînă. Este vorba de insuficienţa cunoştinţelor fundamentale de gramatică (declinarea substantivului, adjectivului şi articolului; declinarea pronumelui personal — formele lui neaccentuate; formarea modurilor şi a timpurilor verbului, conjugarea verbelor, mai ales la diateza reflexivă, conjugarea verbelor auxiliare şi neregulate etc.).

Dintr-o dată s-a conturat conţinutul multora dintre orele de gramatică, care va îngloba în mod necesar şi consecinţele ortografice ale fiecărei probleme de morfologie arătate mai sus. La acestea se adaugă probleme de corectitudine a construcţiei gramaticale (acordul adjectivului cu substantivul, acordul articolului genitival şi adjectival, acordul predicatului cu subiectul etc.), precum şi acele de structură a propoziţiei şi a frazei pe care se axează şi regulile de punctuaţie.

La chestiunile indicate aici şi care pot ocupa majoritatea orelor prevăzute de programa şcolară, fiecare clasă şi fiecare şcoală pot aduce — în funcţie de lipsurile elevilor — şi alte subiecte de lecţii de gramatică.

In continuare se pune problema modului cum ajută lecţiile acestea la îndreptarea greşelilor ortografice, care depind nu numai de factorul-cunoştinţe ci şi de factorul-deprinderi. Numai prin reamintirea definiţiilor gramaticale şi a regulilor ortografice nu se realizează prea mult; în această privinţă sînt necesare exerciţii, aplicaţii cît mai variate şi mai eficace.

Mai trebuie lămurit de la început că, dacă profesorul îşi propune ca în aceste ore să reia explicarea fenomenelor gramaticale respective, nu va ajunge la rezultatele practice vizate. Este mai bine ca în prealabil să li se indice elevilor capitolul sau capitolele de repetat, apoi, la începutul orei, să se stabilească regulile ortografice pe baza cunoştinţelor gramaticale reîmprospătate, iar după aceste 5—10 minute să se treacă la exerciţii.

Este suficientă dictarea obişnuită ca exerciţiu? Credem că nu. Din experienţa oricărui profesor de limba romînă este ştiut că elevii scriu mai corect la dictare decît în temele efectuate acasă, că la temele de la limba romînă sînt mai atenţi la ortografie decît la cele de la alte discipline şi, în fine, în caietul de notiţe uită majoritatea regulilor ortografice.

Apoi, dictarea este concepută sub forma unui text închegat a cărui scriere ia timp mult şi care, cu toate eforturile profesorului (de a-l găsi cît mai adecvat temei discutate sau de a-l prelucra în sensul dorit) nu poate cuprinde prea multe exemple din formele urmărite.

Materialul lingvistic de dictare la aceste ore poate fi conceput sub forma unor cuvinte, grupe de cuvinte (de obicei luate din ultimele texte literare studiate de elevi ori din limba vorbită), pentru a se mări numărul exemplelor scrise de elevi.

Dictarea se poate complica cu obligaţia ca elevii să adapteze cuvinte care ridică probleme ortografice la cerinţele unui text dictat. Această operaţie „pe parcurs" pune pe elevi în situaţia de a găsi ei înşişi forma necesară şi de a aplica rapid regula ortografică. De pildă, cu elevii care consideră terminaţia mai-mult-ca-perfectului drept un pronume reflexiv postpus (adică scriu *gîndi-se, aduna-se)*, se poate efectua următorul exerciţiu: Puneţi la mai-mult-ca-perfect verbele aflate la prezent în textul dictat. E suficient ca elevii să scrie numai formele verbale vizate în dictare, pentru a se realiza obiectul urmărit, reducîndu-se totodată considerabil timpul consumat.

După dictare este bine să li se ceară elevilor care au greşeli mai frecvente de ortografie să explice pe bază gramaticală scrierea corectă a formelor respective. De pildă, trebuie scris *mării* în grupul *pe malul mării* pentru că e genitivul singular articulat al substantivului *mare-mări*.

Lecţiile de gramatică axate pe probleme de ortografie sînt urmate, în mod firesc şi necesar, de teme date elevilor acasă. Şi aceste teme, care vizează întărirea deprinderilor de scriere corectă, presupun o cît mai chibzuită alegere. Un exerciţiu util pentru elevi este acela de a urmări şi corecta cu creion colorat (eventual cuvîntul găsit greşit să fie scris corectat pe marginea caietului), într-o lucrare anterioară, formele discutate la lecţie (de exemplu scrierea corectă a substantivelor masculine articulate la singular şi plural şi a substantivelor feminine articulate şi nearticulate la genitiv—dativ singular). In orice caz, temele date acasă elevilor din clasele VIII—X diferă substanţial de cele pentru clasele V—VII prin cerinţele de contribuţie masivă a elevilor la efectuarea lor.

Lecţiile care au ca obiectiv lămurirea unor probleme de gramatică impun şi ele aceleaşi cerinţe: de a circumscrie preocupările la o singură chestiune importantă şi deosebit de interesantă pentru elevi.

Sugestiile de mai sus cu privire la desfăşurarea orelor de limbă sînt cu deosebire indicate pentru clasa a VIII-a, unde greşelile de ortografie şi lipsurile în cunoştinţele gramaticale sînt mai acute. Pe de altă parte procedînd aşa prevenim o situaţie necorespunzătoare mai tîrziu, în clasele a IX-a şi a X-a. Aşa se şi explică acordarea unui număr dublu de ore pentru reluarea problemelor de limbă la clasa a VIII-a.

Pentru anul în curs, situaţia grea în ceea ce priveşte scrisul elevilor poate exista şi la clasele a IX-a şi a X-a.

Să presupunem totuşi şi o situaţie fericită la aceste clase, care sperăm că va fi reală în orice caz în anii viitori. In acest caz obiectivele orelor de limbă vor diferi de cele arătate mai sus. In afara observaţiilor care se vor face oricum la orele de discutare a lucrărilor elevilor, lecţiile de limbă vor fi orientate în direcţia recapitulării unor teme ample din gramatică (verbul, atributul, coordonarea, subordonarea etc.), în scopul pătrunderii mai adînci a măiestriei artistice cu care un scriitor mînuieşte mijloacele lingvistice şi, în fine, în vederea însuşirii de către elevi a unei limbi literare şi a unor mijloace de expresie cît mai bogate şi nuanţate.

Conţinutul acestor ore nu va urma ordinea obişnuită a capitolelor de gramatică, ci va ţine seama de posibilităţile oferite de opera scriitorilor studiaţi. De exemplu, studiul operei lui Creangă ne oferă prilejul unei lecţii de gramatică în care elevii sînt puşi să repete verbul (locuţiunea verbală, formele de viitor şi valorile lor modale, formele inverse de optativ şi viitor) şi predicatul (exprimat prin locuţiuni verbale, prin interjecţii cu valoare verbală etc.).

Din analiza pe text elevii îşi vor da seama că întrebuinţarea acestor forme dă limbii operei lui Creangă un caracter oral şi popular. Studiul din punct de vedere lingvistic şi stilistic al operei marelui povestitor le va da prilejul să-şi reamintească chestiuni de gramatică mai dificile şi totodată va contribui la înţelegerea mai adîncă a mijloacelor artistice folosite pentru a da vioiciune, plasticitate, realism naraţiunii.

In timpul sau după studierea operei lui Eminescu se poate programa o oră de gramatică în care concomitent cu discutarea atributului (iar din morfologie a adjectivului) se va scoate în evidenţă arta cu care genialul poet a înnoit epitetul în lirica noastră. Analiza pe text va lămuri elevilor mai bine noţiunea de epitet şi le va lărgi viziunea asupra valorilor multiple pe care acesta le poate avea.

Studiul operei lui Caragiale ne prilejuieşte programarea unei lecţii de limbă în care repetarea felurilor propoziţiei (exclamativă, interogativă, eliptică etc.) se poate împleti cu valorile stilistice pe care acestea le capătă în [illegible]ţele şi comediile lui Caragiale.

Ţinînd seama însă că aceste din urmă sugestii pentru desfăşurarea orelor de limbă la clasele a IX-a şi a X-a sînt valabile pentru rare cazuri în acest an şcolar, ne oprim aici. Totuşi nu vedem că la aceste clase, chiar în situaţia actuală, sînt cu totul nerecomandabile preocupările pentru limba folosită de scriitori. Oricînd vom aduce pentru analiză sau pentru dictare un text dintr-o operă studiată nu se poate să nu ne oprim asupra unor probleme de istorie a limbii literare şi de stilistică; bineînţeles menţinîndu-ne la nivelul înţelegerii şi al preocupărilor firesti ale elevilor.

In concluzie, în vederea unei cît mai bune organizări şi a folosirii cît mai eficiente a lecţiilor de limbă la clasele mari este bine ca profesorii să cadă de acord cu privire la importanţa următoarelor chestiuni:

In primul rînd, lecţiile de limbă sînt necesare şi la aceste clase pentru că ele completează cunoştinţele elevilor, cultivă interesul pentru limba poporului şi a marilor scriitori care au ridicat-o pe cele mai înalte culmi. Totodată aceste lecţii urmăresc perfecţionarea deprinderilor elevilor de a se exprima cît mai corect oral şi în scris.

In al doilea rînd, lecţiile de limbă la clasele VIII—X impun o foarte atentă şi minuţioasă pregătire, pentru că ele nu se pot desfăşura în virtutea unei programe prestabilite, ca aceea de teorie sau de istorie a literaturii romîne, ci conţinutul lor este impus de realitatea concretă a fiecărei clase de elevi cu care lucrăm, ca şi de nivelul diferit al celor trei clase.

In fine, prin numărul lor redus, aceste lecţii cer o varietate de procedee care să înlăture posibilitatea unei activităţi desfăşurate mecanic şi prin aceasta să ducă la îndepărtarea interesului elevilor de la problemele de limbă.

Procedînd cît mai organizat şi mai creator, profesorii de limba romînă vor reuşi, desigur, să trezească interesul elevilor pentru studiul limbii romîne, să le sporească atenţia pentru întrebuinţarea ei corectă şi să le crească sentimentul de dragoste şi admiraţie pentru frumuseţile şi bogăţia ei.

C. G. CHIOSA

Două aspecte din activitatea practică în atelier a elevilor Şcolii medii nr. 1 „Gheorghe Bacovia" din Bacău. O lecţie de lăcătuşerie sub îndrumarea profesorului-maistru şi ascuţirea uneltelor la polizor.

Cum ne îngrijim de pregătirea elevilor

Articolul „De ce atitea note slabe la Şcoala nr. 139?", publicat în „Gazeta învăţămîntului" nr. 539 din 13.XI.1959, a îndemnat multe colective didactice din şcoli să analizeze situaţia elevilor la învăţătură, ajutîndu-le astfel să ia măsuri, să îndrepte încă lucrurile, acolo unde este nevoie, pînă la încheierea trimestrului I.

Consider — şi acest lucru vreau să-l arăt de la început — că nu exigenţa exagerată a profesorilor este cauza notelor slabe şi mediocre, ci lipsurile din activitatea instructiv-educativă desfăşurată de ei. De asemenea, în calitate de director de şcoală pot să apreciez că una din cauzele care duc în multe locuri la situaţii ca cele semnalate în articol este, fără îndoială, şi faptul că mulţi dintre directori, preocupaţi de problemele administrative, gospodăreşti, pierd din vedere principalul: procesul de învăţămînt. Lipsa de control şi îndrumare din partea conducerii şcolii determină lipsa de unitate în muncă a colectivului, necunoaşterea problemelor care se ivesc în procesul instructiv-educativ şi nerezolvarea lor la timp.

Pornind de la aceste convingeri mi-am propus încă de la începutul anului şcolar, să urmăresc cu atenţie felul cum munceşte fiecare profesor din şcoala noastră, să cunosc astfel deficienţele care s-ar manifesta şi să pot interveni la timp, acolo unde este nevoie, pentru îndreptarea lucrurilor.

Aş vrea să prezint acum cîte ceva din constatările făcute şi din realizările şcolii noastre pe această linie.

Asistînd la lecţii, mi-am dat seama de lipsurile în muncă ale unor profesori din colectivul nostru. De exemplu, unii predau materialul nou în cinci minute, alţii nu foloseau materialul didactic, nu apelau la cunoştinţele elevilor, nu asigurau fixarea noţiunilor predate sau nu explicau tema pentru acasă. La unii am constatat chiar greşeli de conţinut în predare.

Pe de altă parte, cadrele didactice care fac parte din comisia metodică au pus în discuţia consiliului pedagogic aspectele negative din activitatea acestora constatate cu prilejul interasistenţelor la lecţii, indicîndu-le totodată metodele cele mai bune de lucru cu elevii. În şedinţa din luna octombrie a consiliului pedagogic, cu ocazia prezentării referatului „Preîntîmpinarea rămînerii în urmă la învăţătură", s-a discutat mult despre lipsurile constatate la lecţii.

Comisiile metodice, lucrînd în strînsă colaborare cu direcţia şcolii, acordă o grijă deosebită îmbunătăţirii predării. Ca urmare a sprijinului dat de comisia de specialitate, de exemplu, lecţiile de limba română sînt pregătite acum mai bine, evitîndu-se confuziile ştiinţifice, folosindu-se mai judicios ora de curs, urmărindu-se realizarea scopului lecţiei pe tot parcursul desfăşurării ei. Tovarăşa Janina Pop, lucrînd cu elevii din clasa a IV-a, nu antrena întregul colectiv al clasei în timpul orei, ocupîndu-se numai de elevul pe care-l chemase la tablă. De asemenea, ea nu folosea harta. Primind indicaţii din partea comisiei metodice, şi-a îmbunătăţit munca.

Mulţi profesori din şcoala noastră învaţă din experienţa pozitivă a colegilor lor. O asemenea experienţă a acumulat, de pildă, tovarăşa Ligia Nicolaie, profesoară de matematică, care se preocupă mult de elevii săi. Într-un carnet personal ea îşi notează lipsurile constatate la elevi în timpul verificării cunoştinţelor, avînd grijă ca aceste lipsuri să fie lichidate pe parcursul viitoarelor lecţii. În zilele mai puţin aglomerate pentru elevi, ea îi reţine pe cei cu rezultate mai slabe la învăţătură după ultima oră de clasă, dîndu-le explicaţii asupra materiei predate şi îndrumîndu-i asupra felului cum trebuie să-şi pregătească lecţiile. Aşa se explică faptul că foarte puţini din elevii ei au obţinut pînă acum note mici la matematică. Pe lîngă aceasta, tov. Nicolaie discută mult cu elevii săi, căutînd să le dezvolte voinţa şi dragostea de învăţătură. Ca urmare elevii Mihăilescu Ion, Crăciunescu Toma şi Băluţă Vasile s-au ridicat de la notele 4-5 la 7-8 şi şi-au îmbunătăţit serios purtarea.

Este de remarcat aportul organizaţiei de pionieri din şcoală pentru buna pregătire a elevilor. Lucrînd în strînsă colaborare cu direcţia, cu diriginţii şi celelalte cadre didactice, instructoarea de pionieri primeşte sprijin de la aceştia în folosirea celor mai potrivite căi pentru a veni în sprijinul elevilor rămaşi în urmă la învăţătură. Încă de la începutul anului şcolar au fost puşi în discuţia detaşamentului de pionieri elevii care nu-şi pregăteau lecţiile. Cei mai buni din clasă au primit sarcina să-i ajute pe cei cu note slabe. Organizaţia de pionieri urmăreşte felul cum se pregătesc acasă elevii, cum îşi întrebuinţează timpul liber. Pentru aceasta, cîţiva pionieri fruntaşi din fiecare clasă au sarcina de a vizita la domiciliu pe şcolarii care vin nepregătiţi şi de a-şi face uneori lecţiile împreună cu ei.

Pentru luna decembrie este prevăzută o consfătuire a elevilor în care pionierii fruntaşi la învăţătură le vor împărtăşi celor rămaşi în urmă, metodele cele mai bune de pregătire a lecţiilor şi felul cum îşi împart timpul zilnic. Concluziile acestei consfătuiri, metodele cele mai bune de învăţătură vor fi popularizate la gazetele de perete.

Folosind toate posibilităţile — consiliul pedagogic, comisiile metodice, activitatea diriginţilor, legătura cu organizaţia de pionieri din şcoală etc, — colectivul pedagogic a reuşit să reducă simţitor numărul elevilor rămaşi în urmă la învăţătură.

Sîntem de acord ca profesorii să fie exigenţi în aprecierea cunoştinţelor, dar este de datoria acestora să urmărească pas cu pas dezvoltarea fiecăruia dintre elevii lor. Este clar că, acolo unde colectivul şcolii se ocupă intens de toate problemele, rezultatele pozitive nu întîrzie să se arate.

GH. DOBRE
directorul Şcolii de 7 ani nr. 131 — Bucureşti

Deprinderile dobîndite de elevi la lecţiile practice îşi găsesc, după cum se vede, aplicaţii şi în gospodărie...

Date greşite în manualele de geografie

Dacă pentru elevi manualul constituie, alături de cuvîntul viu al profesorului, principalul izvor de cunoştinţe, el este totodată şi un auxiliar preţios pentru profesori. Evident că pentru pregătirea lecţiei profesorul nu se limitează numai la consultarea manualului. El urmăreşte şi presa, revistele, publicaţiile de specialitate etc. Oricum însă, pentru profesor manalul rămîne elementul principal cu ajutorul căruia se orientează în procesul instructiv-educativ. De aceea, informaţia ştiinţifică din manual trebuie să fie întotdeauna cît mai exactă, cît mai bine pusă la punct.

In general, manualele noastre răspund acestei cerinţe. Din an în an ele sînt editate în condiţii mai bune.

Şi manualelor de geografie a R.P.R. pentru clasa a XI-a li s-au adus în ultimul timp îmbunătăţiri. Astfel, din manualul pentru clasa a XI-a au dispărut erori ca aceea referitoare la pasul Tihuţa, care într-o ediţie anterioară avea pe o pagină 1.227 m. înălţime, iar pe pagina următoare 1.240 m. înălţime. S-au introdus fragmente din literatura beletristică, fragmente care dau o imagine mai reală a transformărilor socialiste din patria noastră.

Manualele de geografie pentru clasele a VII-a şi a XI-a mai prezintă însă şi unele scăderi. Este vorba în primul rînd de neconcordanţa dintre datele ambelor manuale. Dacă în manualul pentru clasa a VII-a suprafaţa R.P.R. este indicată ca avînd 237.502 km p., în cel pentru clasa a XI-a este 237.500 km p. La fel stau lucrurile cu suprafaţa Mării Negre, care într-un manual are 411.540 km p., iar în celălalt 413.500 km p., cu Vîrful Piatra Craiului care are înălţimea de 2.244 m. şi respectiv 2.240 m., cu lungimea Dunării sau cu media anuală a precipitaţiilor.

Se ştie că o parte din vechile cote şi cifre publicate nu corespund realităţii, ele fiind efectuate în condiţii tehnice mai grele, cu aparate mai puţin precise. Dar în ţara noastră s-au făcut şi se fac noi măsurători, noi ridicări topografice. Ultimele cifre furnizate de departamentele respective ar trebui să fie oglindite şi în manuale. Or, faptul că uneori apar în manuale două date diferite pentru înălţimea aceluiaşi munte, pentru lungimea aceluiaşi fluviu etc., derutează chiar şi pe profesor, care nu poate şti pe care trebuie s-o considere adevărată.

Confuzii se ivesc şi în urma altor inadvertenţe. De exemplu, se afirmă că, Carpaţii Meridionali „sînt formaţi în cea mai mare parte din şisturi cristaline şi roci dure" (manualul pentru clasa a XI-a, pag. 41). Rezultă că şisturile cristaline sînt roci de slabă rezistenţă. In acelaşi manual (pag. 75—76) se arată că „numai pe latura estică, de sub munţii vulcanici, caracteristicile subcarpatice sînt mai clare. Iată de ce nu se poate considera ca o adevărată zonă subcarpatică". Se consideră deci că depresiunea Făgăraşului, a Sibiului, a Secaşului nu sînt subcarpatice. Dar în manualul pentru clasa a VII-a (pag. 32—34) depresiunile Făgăraşului şi Sibiului sînt înfăţişate ca fiind subcarpatice. Depresiunea Tg. Jiu este considerată intracolinară în manualul pentru clasa a XI-a (pag. 37) şi subcarpatică în manualul pentru clasa a VII-a (pag. 52). De altfel şi în manualul pentru clasa a XI-a (pag. 120) se revine asupra caracterului depresiunii, aceasta fiind considerată subcarpatică, însă nu ca o rectificare.

In manualul pentru clasa a XI-a (pag. 121) se scrie că Argeşul, „lîngă Piteşti, primeşte un grup de afluenţi: pe Vîlsan şi Rîul Doamnei, unit cu Rîul Tîrgului, precum şi pe Argeşel". Reiese deci că Argeşelul s-ar vărsa direct în Argeş, nu în Rîul Doamnei.

In manualul pentru clasa a XI-a dealurile sînt împărţite în două categorii — dealuri subcarpatice şi dealuri de podiş, aşa cum şi este corect. In unele manuale de clasa a VII-a (pag. 49-50) apar însă trei categorii de dealuri: de încreţire sau subcarpatice, de eroziune şi de podiş.

In legătură cu altitudinea cîmpiei Dunării, în manualul pentru clasa a XI-a se arată că „la Vest de Olt şi în apropiere de Piteşti prezintă înălţimile cele mai mari (între 200—300 m.)", în timp ce în manualul pentru clasa a VII-a se afirmă: „Cîmpia Olteniei este cea mai înaltă din toată Cîmpia Dunării (peste 150 m. altitudine)".

In manualul pentru clasa a VII-a se dă o definiţie greşită a climei, afirmîndu-se că aceasta este „totalitatea fenomenelor atmosferice — temperatură, vînturi, precipitaţii atmosferice". După cum se vede, se confundă definiţia climei cu definiţia vremii, neluîndu-se în considerare starea mijlocie.

Nepotriviri se ivesc şi între text şi schiţă. Astfel, în manualul pentru clasa a XI-a (pag. 82) stă scris: „Platforma Cîndeşti, între Argeş şi Dîmboviţa". Pe hartă, după noua împărţire a Podişului Getic, platforma Cîndeşti este limitată de Argeş, Argeşel şi Dîmboviţa. Curcubeta are în text 1848 m., iar pe schiţă 1849 (manualul pentru clasa a VII-a).

Este necesar ca în viitoarele ediţii să se înlăture toate aceste inadvertenţe, să se asigure cea mai mare exactitate tuturor datelor comunicate.

I. ZAHARESCU
profesor la Şcoala medie din Curtea de Argeş

DIN LUCRARILE EXPUSE LA CEL DE AL II-LEA SALON INTERNAŢIONAL DE ARTA FOTOGRAFICA

AL. MENDREA (R. P. Romînă): Do-re-mi-fa

Învăţămînt profesional şi tehnic

PREGĂTIREA CADRELOR PENTRU INDUSTRIA CHIMICĂ

PREDAREA DIFERENŢIATA A LECŢIILOR

Lucrări practice în laboratorul Grupului şcolar de petrol-chimie din Bucureşti: separarea cationilor din grupa I-a

Pornită de la o întrebare a redactorului, discuţia îi antrenase pe toţi cei care se aflau în biroul directorului Grupului şcolar de petrol-chimie Tîrnăveni. Erau adunaţi aici cîţiva profesori de specialitate ai grupului şcolar, în majoritate ingineri cu funcţia de bază în întreprindere, dar care se preocupă îndeaproape de probleme didactice. Se discuta despre structura lecţiei, despre diferenţierea în predare nu numai în funcţie de vîrstă şi de pregătirea anterioară a elevilor, ci şi în funcţie de specificul cunoştinţelor transmise. Bineînţeles, această interesantă dezbatere a trecut — de pe tărîmul mai mult teoretic la care începuse — la exemple concrete din experienţa didactică a fiecăruia din cei care erau de faţă.

„În special la şcoala tehnică de maiştri — a spus unul dintre profesori — asigurarea unei predări diferenţiate, care să ţină seama de toate împrejurările concrete ale lecţiei, este deosebit de importantă şi dificilă. Căci viitorilor maiştri nu trebuie să le formăm numai cunoştinţe şi deprinderi pentru activitatea lor în producţie, ci în acelaşi timp să-i formăm în aşa fel încît să îndrume la rîndul lor pe alţii în muncă". „Colegul nostru Albu, care predă chimia analitică, reuşeşte să rezolve bine această problemă".

Obişnuita curiozitate profesională a redactorului l-a determinat de îndată să ceară amănunte. Iată ce a aflat de la directorul de studii al grupului şcolar:

„Cursul predat de tov. Vasile Albu se referă la o disciplină de specialitate cu o deosebită importanţă în tehnologia industrială din sectorul chimici. Acest curs îi înarmează pe viitorii maiştri cu cunoştinţe şi deprinderi de efectuare a analizei calităţii materiilor prime şi de urmărire a proceselor tehnologice în fazele lor succesive, în aşa fel încît produsele finite să corespundă în cea mai mare măsură scopului căruia îi sînt destinate. Prima parte a obiectului, a cărui predare începe în anul II de studiu al şcolii tehnice de maiştri, priveşte unele cunoştinţe care au fost însuşite în prealabil de elevi la lecţiile de chimie generală şi tehnologică. De aceea, lecţiile care se referă la aceste cunoştinţe nu sînt propriu-zis lecţii de transmitere a unor cunoştinţe noi, ci au mai mult caracterul unei discuţii largi cu elevii, care să le dea prilejul să adîncească ceea ce au învăţat înainte.

Înţelegînd acest lucru, tovarăşul Albu şi-a pregătit cu atenţie întrebările pe baza cărora urma să desfăşoare discuţiile cu elevii. Am asistat la o asemenea lecţie legată de tema „Separarea cationilor din grupa I-a". Ţinînd seama de cunoştinţele însuşite anterior de elevi la lecţiile de chimie generală şi în practică tov. Albu a pus un plan de întrebări care se referă la general la particular. Cu întrebarea respectivă: „Care sînt reacţiile comune de identificare cu HCl pentru toţi cationii din grupa I-a?" Elevii au răspuns corect că toţi cationii din grupa I-a se combină cu HCl, dînd cloruri foarte greu solubile, de culoare albă. Următoarele întrebări au urmărit să-i conducă pe elevi către înţelegerea faptului că pe această reacţie se bazează separarea cationilor Ag, Pb şi Hg dintr-o soluţie necunoscută în care pot să mai fie şi alţi cationi. Cerîndu-le elevilor să-şi reamintească proprietatea clorurii de plumb de a se dizolva în apă fierbinte, profesorul a scos în evidenţă posibilitatea de a se separa pe baza acestei proprietăţi plumbul de celalţi doi cationi. Viitorii maiştri au arătat apoi că în acelaşi fel se procedează pentru Ag, folosindu-se proprietatea ClAg de a se dizolva în amoniac prin formarea unui complex solubil, rămînînd pe hîrtie de filtru ca precipitat clorura mercuroasă.

Verificînd temeinicia cunoştinţelor elevilor, profesorul Vasile Albu a avut în acelaşi timp în vedere faptul că ei şi-au însuşit cunoştinţele în lecţii diferite şi că este deci necesară închegarea lor unitară într-o formă nouă, subordonată scopului cu care vor fi folosite la controlul fabricării produselor. De aceea, pe măsură ce prin răspunsurile la întrebările puse elevilor se concretizau cunoştinţele lecţiei, profesorul a notat pe tablă schema operaţiilor de separare, menţionînd totodată că, pentru o recunoaştere mai precisă a fiecărui cation în parte, este necesar să se efectueze reacţiile de identificare.

Fixarea cunoştinţelor în cadrul noilor legături formate a avut un caracter practic. Anume, s-au efectuat operaţii de separare a cationilor Ag, Pb şi Hg. În acest scop profesorul a format grupe de cîte doi elevi, dînd fiecărei grupe materialul necesar (soluţii, probe ce conţineau cei trei cationi de separat, pilnic, hîrtie, două baloane cu fund plat, un pahar Berzelius, sită, stativ, inel, eprubete şi reactivii necesari). Întreaga lucrare s-a desfăşurat sub directa îndrumare a profesorului. Acesta nu a intervenit însă decît atunci cînd a observat la unii elevi nesiguranţă în efectuarea separării, iar intervenţiile lui au fost de aşa natură, încît au permis elevilor înşişi să-şi dea singuri seama de erorile pe care le fac şi să le corecteze.

Aplicaţia practică a luat sfîrşit cu o discuţie critică asupra felului cum s-au desfăşurat experienţele şi asupra buletinelor de analiză completate de fiecare grupă. În încheierea lecţiei profesorul a subliniat importanţa practică a cunoştinţelor despre separarea cationilor din grupa I-a, arătînd că în patria noastră, care dispune de bogate şi variate zăcăminte de argint, plumb şi mercur, recunoaşterea acestor metale prin reacţiile de identificare şi separarea stituie o problemă de mare importanţă pentru activitatea fiecărui tehnician chimist.

Dar profesorul Albu ştie să organizeze cu multă pricepere şi lecţiile de transmitere a cunoştinţelor noi. L-am văzut predînd şi o astfel de lecţie, care avea ca temă „Echivalentul chimic şi soluţiile normale" şi se adresa elevilor din anul III. De astă dată, singurele cunoştinţe însuşite înainte de elevii-maiştri erau cele referitoare la legea proporţiilor definite. După ce a verificat aceste cunoştinţe, profesorul le-a spus că o consecinţă importantă a legii proporţiilor definite este combinarea elementelor chimice cu hidrogenul şi oxigenul, evidenţiind că acea cantitate dintr-un element exprimată în grame care se combină cu un gram de hidrogen sau cu 8 grame de oxigen poartă denumirea de echivalent chimic. El le-a explicat apoi, folosind metoda expunerii, cum se calculează echivalentul chimic pentru substanţele neutralizante şi oxido-reducătoare, precum şi importanţa acestuia pentru exprimarea concentraţiilor în soluţiile utilizate la analiza volumetrică.

În cadrul lecţiei au fost de asemenea explicate noţiunile de soluţie normală şi titru — miliechivalent, mililval. Definind substanţele etalon — titrimetrice — substanţe chimice stabile şi foarte pure, profesorul a insistat asupra faptului că, spre deosebire de trecut, cînd ţara noastră era nevoită să importe aproape toate aceste substanţe, astăzi ele sînt produse de industria noastră chimică în cantităţi care ne permit şi exportul lor."

„Este necesară o precizare — interveni unul dintre profesorii prezenţi, care ştia şi el cum s-a desfăşurat lecţia profesorului Albu despre echivalentul chimic şi soluţiile normale. O caracteristică a acestei lecţii — a subliniat el — constă în faptul că predarea noţiunilor nu este urmată imediat de aplicaţii practice. Aplicaţiile se efectuează de abia la studiul determinărilor cantitativ-volumetrice (acidimetrie, alcalimetrie, manganometrie şi iodometrie). De aceea, colegul nostru a acordat o atenţie deosebită fixării cunoştinţelor, în aşa fel încît acestea să poată fi valorificate practic mai tîrziu în cele mai bune condiţii. Însuşirea fiecărei noi noţiuni a fost verificată chiar în cursul expunerii lecţiei, iar fixarea tuturor noţiunilor s-a făcut cu ajutorul unui interesant tablou sinoptic, în care erau stabilite ordinea noţiunilor şi legăturile între ele. O a doua fixare a cunoştinţelor a avut loc prin cîteva exerciţii aplicative rezolvate de elevi în clasă, după care, în încheiere, profesorul a dat două probleme de rezolvat pentru lecţia următoare."

„Cu aceeaşi grijă cu care îşi pregăteşte lecţiile teoretice — îşi reluă expunerea directorul adjunct — se preocupă tovarăşul Albu şi de organizarea activităţilor practice. Iată cum a desfăşurat el o lecţie practică cu elevii anului III la Uzina de acid sulfuric din oraşul nostru. Lecţia avea ca obiectiv determinarea bioxidului de sulf în gazele sulfuroase. Din vreme profesorul a luat legătura cu şeful secţiei respective din uzină pentru ca acesta să desemneze unul din laboranţii de tură care să ia parte ca auxiliar la aplicaţiile practice. De asemenea, el a reamintit în prealabil elevilor metodele de lucru şi normele de tehnica securităţii şi protecţia muncii de care trebuiau să ţină seama în tot timpul lucrărilor. Acest scurt instructaj a constituit singura parte expozitivă a lecţiei. Celelalte intervenţii ale profesorului au apărut drept concluzii logice ale lucrărilor practice. Lucrările au pornit de la recoltarea probelor de gaze, cu care ocazie profesorul a verificat şi cunoştinţele elevilor cu privire la luarea probelor de gaze. În laboratorul uzinei, profesorul, secondat de laborant, a titrat întîi la proba luată de el excesul de iod cu tiosulfat în prezenţa amidonului. Elevii au repetat aceleaşi operaţii la probele recoltate de ei.

În cadrul discuţiei finale, după efectuarea tuturor experienţelor, profesorul a arătat că, pe lîngă această metodă de determinare a bioxidului de sulf, astăzi se folosesc tot mai mult în acest scop aparatele automate şi a exemplificat concret modul de funcţionare a unui asemenea aparat, instalat de curînd la Uzina de acid sulfuric din Tîrnăveni.

V-am dat doar cîteva exemple privind felul cum îşi diferenţiază lecţiile unul dintre profesorii şcolii noastre, ţinînd seama de specificul cunoştinţelor şi deprinderilor pe care le predă. În acest fel el determină o participare activă a tuturor elevilor la lecţii, le dezvoltă gîndirea creatoare şi îi ajută să privească procesele de producţie nu numai cu ochii unor executanţi specializaţi, ci cu ochii unor viitori conducători de sector care ştiu să interpreteze rezultatele probelor şi să le folosească la îmbunătăţirea procesului tehnologic şi a producţiei".

Aceste concluzii ale directorului adjunct al grupului şcolar au fost aprobate de toţi participanţii la discuţie.

AL. C.

Schimbul ucenicilor

■ INIŢIATIVA COLECTIVULUI ŞCOLII PROFESIONALE PENTRU INDUSTRIA LEMNULUI DIN PIATRA NEAMŢ ■ ÎNTRECEREA ÎN PRODUCŢIE ÎNTRE BRIGAZILE DE UCENICI DE LA FABRICA „SCÎNTEIA" ■ 4000 METRI CUBI DE CHEREASTEA PRODUŞI ÎNTR-UN TRIMESTRU.

Nu de mult redacţia noastră a primit o scrisoare din partea unui corespondent de la Şcoala profesională de prelucrare a lemnului din Piatra Neamţ. Scrisoarea relata că, la cererea conducerii şi a comitetului U.T.M. al şcolii, direcţia fabricii „Scînteia" din Piatra Neamţ a luat hotărîrea de a organiza la hala de gatere un schimb format numai din ucenici. Ştirea a apărut în paginile gazetei.

Iniţiativa ni s-a părut deosebit de interesantă, cu atît mai mult cu cît presupunea o foarte bună pregătire a ucenicilor. Într-adevăr, pentru a organiza într-o secţie un schimb format numai din ucenici este necesar ca acesta să fie capabil să realizeze în întregime planul de producţie, ca fiecare din tinerii care alcătuiesc schimbul să cunoască temeinic utilajul din fabrică şi funcţionarea lui, să stăpînească cele mai înaintate metode de prelucrare, să cunoască în întregime şi să aplice cu stricteţe regulile de securitate a muncii. Am vrut să ştim cum a reuşit colectivul Şcolii profesionale de prelucrare a lemnului din Piatra Neamţ să realizeze condiţiile pentru înfăptuirea iniţiativei sale, ţinînd seama mai ales de faptul că pregătirea ucenicilor se realizează în această şcoală doar în doi ani de învăţămînt.

BRIGAZILE UCENICILOR INDEPLINESC PLANUL

În hala gaterelor de la fabrica „Scînteia" a început o nouă zi de lucru. În primul schimb lucrează brigăzile ucenicilor. Intrînd în hală, maistrul Constantin Cazacu îşi aruncă privirea asupra maşinilor şi cercetează cu ochi pricepuţi munca fiecărui ucenic în parte.

Aplecaţi în faţa maşinilor, manevrîndu-le cu iscusinţă, ucenicii privesc atenţi la butucii care, în dinţii fierăstraielor, se transformă în cîteva secunde în bucăţi uniforme de cherestea. Rumegişul ţîşneşte neîntrerupt de sub circular şi cade apoi lîngă maşini. Pe lîngă fiecare ucenic-maşinist, alţi doi-trei ucenici prind cu iuţeală plăcile de cherestea şi le aşează simetric una peste alta. Stivele cresc văzînd cu ochii.

Maistrul Cazacu prinde să zîmbească: „muncesc bine băieţii". Trece printre rînduri, apoi intră în birou. Zăreşte pe masă o foaie de hîrtie. E situaţia întrecerii între cele două brigăzi ale ucenicilor, lăsată aici de către pontator. O citeşte „Utemiştii Mihai Luca şi Ioan Hangaru din brigada I-a au realizat o depăşire în medie cu 2%... Ion Panţîru, Alexandru Strîmbu şi Ioan Şoimaru din brigada a II-a — depăşire medie de 4%. Ambele brigăzi au îndeplinit în întregime planul de producţie".

O INSTRUIRE SISTEMATICA

Tov. Vasile Calistru, directorul Şcolii profesionale de prelucrare a lemnului din Piatra Neamţ, ne arată că ucenicii anului II (ultimul an de studii) au ajuns în stadiul de a lucra independent la maşini încă de la începutul trimestrului I. Aceasta s-a putut realiza în urma muncii temeinice desfăşurate cu ei în trecut. Predarea a materialului didactic au asigurat înarmarea ucenicilor cu bogate cunoştinţe — începînd cu istoricul industrializării lemnului şi sfîrşind cu cele mai înaintate metode de debitare a buştenilor şi prelucrare a cherestelei. Noţiunile teoretice căpătate de ucenici în primele trei zile ale unei săptămîni au fost aplicate regulat de aceştia, în următoarele zile ale săptămînii, în cadrul instruirii practice în producţie. Din trimestrul III al anului I ucenicii au trecut să lucreze pe lîngă muncitorii din fabrică, fiind totodată sub directa supraveghere a maiştrilor-instructori care le dădeau îndrumările necesare şi îi corectau ori de cîte ori era nevoie.

Luna de practică concentrată — practica de vară — a prilejuit un examen dificil, aşteptat cu emoţie atît de profesori cît şi de ucenici. Vor reuşi ucenicii ca numai după un an de şcolarizare să se încadreze în producţia generală a fabricii? Curînd s-a aflat răspunsul: ucenicii au reuşit. Munca entuziastă a cadrelor didactice, colaborarea rodnică dintre conducerea şcolii şi cea a întreprinderii precum şi rolul activ, mobilizator pe care l-a avut tot timpul organizaţia U.T.M. în antrenarea, în cadrul întrecerilor socialiste, a brigăzilor de ucenici şi în înfiinţarea unui post utemist de control au constituit factorii de bază pentru asigurarea succesului în acest dificil examen. Organizaţi în brigăzi utemiste sub conducerea maiştrilor din producţie, ucenicii au trecut în perioada practicii de vară prin rotaţie în toate fazele de lucru.

În timpul practicii de vară colectivul şcolii, ca şi conducerea fabricii „Scînteia" şi-au putut da seama că munca desfăşurată în primul an de studii a dat roade, că ucenicii pot lucra independent la maşini. De aceea, încă de la începutul acestui an şcolar s-a hotărît ca un număr de 150 de ucenici din anul II să lucreze independent la circulare şi pendule, iar la secţia gatere să se organizeze un schimb format din ucenici.

Schimbul de lucru al ucenicilor a fost alcătuit din două echipe, astfel ca să se asigure continuitatea procesului de producţie şi în acelaşi timp să nu se depăşească orele de practică zilnică fixate pentru ucenici.

CE ARATA GRAFICUL

De la organizarea schimbului ucenicilor au trecut mai puţin de trei luni. De atunci, liniile roşii de pe graficele celor două brigăzi din secţia gatere urcă mereu. În mai puţin de trei luni, schimbul ucenicilor a realizat peste 4000 metri cubi de cherestea, depăşind cu 10% planul.

Succesul acesta — rod al strădaniei colective a şcolii şi întreprinderii — dovedeşte cu prisosinţă că încadrarea ucenicilor în procesul general de producţie le asigură o pregătire temeinică. Iniţiativa Şcolii profesionale de prelucrare a lemnului din Piatra Neamţ a făcut totodată să crească încrederea ucenicilor în forţele lor şi le-a dat un puternic imbold la învăţătură.

Această iniţiativă merită să fie studiată cu atenţie şi aplicată de cît mai multe şcoli profesionale din întreaga ţară.

I. MOSCU

Onoarea sportivă a școlii

Caracteristică sportului școlar îi este întrecerea și corolarul ei, dragostea pentru școala pe care o reprezintă, pentru culorile pe care le apără tînărul sportiv în întrecere, pentru patria sa. În desfășurarea edițiilor trecute ale campionatelor școlare s-a creat o tradiție sportivă, s-a făcut tot mai mult simțită tendința de a apăra, de a consolida, de a promova onoarea sportivă a școlii. Într-adevăr, școlile se mîndresc astăzi nu numai cu elevi cu note maxime la toate materiile, ci și cu echipele care le reprezintă în diversele competiții sportive, cu evoluția plină de grație a gimnaștilor lor, cu rapiditatea alergătorilor lor sau cu detenta săritorilor lor. Aproape că nu există școală în care să nu fie cîte un colț sportiv, mărturie a eforturilor de pe stadioane. Cupe, plachete, medalii vorbesc, prin numărul și importanța lor, despre condițiile asigurate practicării diferitelor ramuri de sport în școli.

Desigur, trofeele cucerite la campionatele republicane școlare sînt pe primul plan. „Mica olimpiadă școlară", cum este denumită pe drept cuvînt polisportiva întrecere a elevilor și elevelor din țara noastră, a scos la iveală, an de an, zeci și zeci de talente. Dar nu în detrimentul învățăturii. Aurel Stamatescu, revelat anul acesta drept cea mai autentică speranță a sprintului, este și un elev fruntaș care îmbină armonios pregătirea intelectuală cu cea fizică. Exemple ar putea fi date, aci, în continuare, nenumărate.

De curînd s-a dat startul în cea de a XI-a ediție a campionatelor republicane școlare. În sălile de sport (deocamdată) și pe stadioane (cînd timpul va permite), vor avea din nou loc întreceri pline de însuflețire. Datoria profesorilor-antrenori este de a-și pune la contribuție întreaga lor capacitate, de a se strădui în mod deosebit pentru pregătirea sportivilor de care răspund și pentru educarea lor în spiritul sportivității. Victoriile nu contează *în sine*. Felul cum sînt repurtate, disciplina de pe teren, coeziunea dintre echipieri — iată tot atîtea probleme care trebuie să-i preocupe pe profesori. Un vechi dicton sportiv afirmă: *„Mai bine un învins glorios, decît un învingător fără strălucire"*. Trebuie să fie o mîndrie pentru un profesor de educație fizică dacă se spune:

— Joacă cei de la școala X! Meciul ăsta nu trebuie scăpat!

Onoarea sportivă a școlii este mai mult decît o simplă formulă. Este mărturia priceperii profesorului, a calității elevilor, dar mai presus de toate o dovadă a justei înțelegeri a rostului activității sportive în viața școlii.

MARIN ZORESCU

Preocupări multilaterale

Discutam mai deunăzi cu un profesor pensionar. Pe vremuri ținuse unele conferințe în orașe mai mici, dar avusese întotdeauna foarte puțini auditori. Se mira de afluxul de astăzi al oamenilor muncii la conferințele organizate de S.R.S.C. și de prezența la aceste conferințe a unui mare număr de cadre didactice. Pe vremea sa întîlnea prin sălile de provincie foști colegi de școală, mai singurii care veneau la conferințele lui — și aceștia doar spre a-l revedea și a-l invita apoi la un joc de cărți încadrat de glume ieftine. Cu acest prilej a cunoscut viața seacă și stupidă a multor intelectuali din acea vreme. A văzut că unii n-aveau în casa lor nici o carte, iar alții, deși odinioară eminenți la învățătură, nu mai cumpăraseră vreun volum din momentul absolvirii școlii. Nu mai citeau nici măcar ziarele. O inerție totală se întinsese, ca pecinginea, peste existența lor.

Cu gîndul la acest fenomen din apusele, dar nu prea îndepărtatele vremuri, m-am întors spre realitățile noastre de azi. Am simțit cu mîndrie energia clocotitoare care a scuturat inerția ignoranței din cugetele a sute și mii de oameni.

S-au schimbat prea multe spre a le putea cuprinde într-un articol pe toate. Voi arăta doar ce preocupări largi, bogate au educatoarele, învățătorii și profesorii noștri de astăzi.

În cele mai izolate sate de munte ale regiunii am găsit biblioteci frumoase la învățători și profesori, tineri. Nu există cenaclu literar în vreo localitate la care să nu participe și pedagogii. La Mediaș — Horia Lupu, la Sibiu — Maria Boca, în Sighișoara — Tuliu Racoță, în Orașul Stalin — Harieta Cocea; iată numai cîțiva iubitori sau creatori de poezie din rîndurile cadrelor didactice. În lecțiile lor le transmit elevilor dragostea de frumos și avîntul ideilor mărețe ale creațiilor literare.

Mulți pedagogi sînt cuprinși în școlile populare de artă, cultivînd muzica, pictura, arta dramatică. Aceste preocupări le oferă o satisfacție deplină, le îmbogățesc și le nuanțează personalitatea.

Cui vrea să vadă Hidrocentrala Sadu 5, îi recomandăm să se oprească și la școala din comuna Fundul Rîului, unde va întîlni pe modesta învățătoare Silvia Tîrnoveanu. Soțul său conduce uzina electrică, iar dînsa școala din sat. Școala și uzina sînt proiectate pe neasemuit de frumosul peisaj al Văii Sadului. Pe amîndouă învățătoarea le-a pictat în timpul său liber. Iar tînăra și talentata învățătoare E. Voinescu din Crăiești, raionul Tîrnăveni, poate să deschidă o expoziție proprie cu copiile ei în ulei realizate după marii maeștri.

Multe cadre didactice din Sibiu, Orașul Stalin și alte localități participă activ la munca societăților științifice de filologie, istorie, științe naturale etc. Învățătorul sibian Ion Aldescu se ocupă, spre exemplu, cu valorificarea folclorului. Profesorul de naturale Ion Crișnic din orașul Victoria a organizat, împreună cu elevii lui, un muzeu școlar care cuprinde peste 80 de piese — păsări și animale împăiate.

Amatorii de filatelie au putut vedea, cu ocazia centenarului timbrului romînesc, două minunate expoziții filatelice școlare, una la Școala medie nr. 4 din Orașul Stalin, organizată de profesorul Richard Boer, și alta la Școala medie nr. 4 din Sibiu, organizată de profesorul Rolf Weihrauh. Profesorul Weihrauh este în plus și entomolog. I-am admirat colecțiile de insecte clasate științific în nenumărate sertărase suprapuse.

Un alt sibian, profesorul Klemm Wener, își petrece vacanțele în Delta Dunării și studiază fauna regiunii respective, făcînd comunicări în reviste și corespondînd cu oameni de știință de peste hotare în problema zonelor de emigrare a diferitelor păsări din Deltă.

Învățătoarea Eroida Moise din satul Hamba, raionul Sibiu, execută fotografii artistice și le mărește pe cele mai reușite.

Mulți pedagogi au creat laboratoare școlare și le îmbogățesc mereu, petrecîndu-și timpul liber printre eprubete și tratate științifice. Alții, ca tov. Pavel Feher din Orașul Stalin, conduc cercuri de elevi cu faimă în toată țara cum este cercul tinerilor radio-amatori de la Școala medie nr. 4. Mii și mii de cadre didactice lucrează la bibliotecile sătești sau la cele volante, la stațiile de radioficare, în căminele culturale unde conduc coruri, regizează piese de teatru sau organizează alte activități care vădesc avîntul cultural al maselor.

Cred că ar fi bine să se organizeze pe plan local expoziții și alte manifestări care să facă cunoscute roadele preocupărilor atît de bogate și de variate ale dascălilor. Aceasta, pe lîngă că i-ar stimula pe creatori, ar generaliza experiența lor și ar face-o să rodească și la alții.

Prof. SILVESTRU PATIȚA
Orașul Stalin

Un nepoftit în munca de educație

Sînt mai bine de doi ani de zile de cînd grădinițele de copii din Capitală primeau în mod regulat vizita unui personaj devenit arhicunoscut. Cine era acest personaj, cum s-a născut marele lui interes pentru grădinițele de copii și pentru activitatea „instructiv-educativă" nu putea să spună însă nimeni. Era cunoscut sub numele de „Scamatorul".

În realitate, nu este vorba de vreun personaj legendar, ci de un individ pe nume Valerian Duhovnicu, rămășiță a vremurilor cînd trîndăvia, necinstea, șarlatania erau ridicate la rangul de „virtute". Om fără o anume ocupație, care a încercat de toate, fără a se lega de ceva, care a fost cînd student sau funcționar, cînd antrenor de fotbal sau artist de circ, dar căruia orice muncă i se părea prea grea pentru a-și cîștiga în mod cinstit existența, Valerian Duhovnicu și-a descoperit, după matură chibzuință, nebănuite calități de „pedagog".

Împrumutînd cîteva expresii din limbajul educatoarelor și posedînd oarecare abilități de prestidigitator, Valerian Duhovnicu și-a încropit la iuțeală un așa-zis „program distractiv" lipsit de orice valoare educativă, alegîndu-și drept cîmp de activitate grădinițele de copii.

Recomandîndu-se ca venind din partea ministerului sau a secției de învățămînt, fără a poseda vreo autorizație în acest sens, dar posedînd în schimb mult tupeu și îndrăzneală, insistînd și intimidînd, acest „mare artist și pedagog" reușea să-și ofere sau mai bine zis să-și impună serviciile, pentru a „distra" și „educa" totodată pe cei mici cu ajutorul faimoaselor sale „numere de atracție". Așa se face că Valerian Duhovnicu apărea pe rînd în aproape toate grădinițele de copii prezentîndu-și programul său „distractiv-educativ".

Cît de „valoroase" sînt numerele acestui program se poate deduce din cele ce urmează:

— Copii, li se adresa „scamatorul", voi aveți nevoie de bani?

— Da, da, răspundeau copiii.

— Dar ce faceți cu ei?

— Ne cumpărăm bomboane, jucării etc. etc.

— Ei, vreți voi să vă învăț cum se pot cîștiga bani fără să munciți? (Așa cum îi cîștiga și el).

Sigur că micuții nu vedeau în aceasta decît mijlocul de a-și satisface imediat o dorință și că se arătau foarte bucuroși.

În timp ce copiii se prefăceau că aruncă bani în găletușa din mîna „scamatorului", printr-un truc ieftin acesta făcea să cadă cu adevărat o monedă după alta.

Este clar că oricum ar fi încercat pe urmă „ilustrul pedagog" să întoarcă lucrurile, impresia copiilor că există și metode de a cîștiga bani fără muncă nu mai putea fi ștearsă cu ușurință. Iată dar cît de dăunător era efectul „educativ" al scamatoriilor lui.

Și mai poate fi vreo îndoială asupra valorii educative a numărului în care „scamatorul", prefăcîndu-se că încearcă să facă să dispară o monedă din palma cuiva, face să-i dispară ceasul de la mînă? Comentariile sînt de prisos.

Firește că Valerian Duhovnicu nu-și punea în valoare talentele pe gratis, numai de dragul „educării" copiilor. Nu pretindea însă decît „modesta" sumă de un leu de la fiecare copil. O nimica toată, în medie cîte 50—60 de lei din fiecare grădiniță pentru o jumătate de ceas. Bineînțeles că asta se întîmpla la cîte 2—3 grădinițe pe zi. Iată, deci, ce sursă bogată și sigură de venituri.

Dar după cum ulciorul nu merge de multe ori la apă, găsindu-se și oameni mai puțin naivi și gură-cască, într-o bună zi a fost demascată întreaga șarlatanie a lui Valerian Duhovnicu, punîndu-se capăt activității sale „distractiv-educative".

Pe bună dreptate se pune însă întrebarea, cum a fost posibil ca acest fals pedagog și artist să practice nestînjenit, atîta timp, dăunătoarele-i metode „educative" și să-și asigure un asemenea mijloc necinstit de venituri?

Răspunsul nu e greu de găsit. Profitînd de lipsa de vigilență a inspectoarei pentru învățămîntul preșcolar de la secția de învățămînt a Capitalei, care în urmă cu doi ani i-a dat încuviințarea verbală (!?) să-și prezinte programul în grădinițele de copii, fără să controleze în ce constă acest program, precum și de naivitatea și atitudinea de gură cască a unor directoare și educatoare din învățămîntul preșcolar, care s-au lăsat furate de aspectul distractiv al programului fără să analizeze cît de cît valoarea sa educativă și fără să-i ceară celui în cauză autorizația necesară, Valerian Duhovnicu și-a putut desfășura atîta timp activitatea sa dăunătoare educației copiilor.

Vigilența în materie de educație este o cerință esențială pentru fiecare pedagog. De aceea nu pot fi admise nici un fel de concesii față de influențele străine educației comuniste.

În școlile și instituțiile noastre de educație nu poate și nu trebuie să fie loc pentru impostori și șarlatani, pentru metodele pseudo-educative împrumutate din arsenalul educației burgheze.

M. COSTIN

In atenția învățătorilor, profesorilor și educatoarelor

La 1 noiembrie a.c., a început în întreaga țară acțiunea de primire a abonamentelor la „GAZETA INVĂȚĂMÎNTULUI" pe anul 1960.

Abonamentele se primesc de către difuzorii voluntari din unitățile școlare, factorii poștali și oficiile P.T.T.R.

Costul unui abonament este de 3,25 lei pe 3 luni, 6,50 lei pe 6 luni și 12,50 lei pe 12 luni.

CARNET CULTURAL

Matineele pentru școlari

Pentru sprijinirea acțiunii de culturalizare a tineretului prin film Întreprinderea cinematografică a orașului București a organizat începînd din luna noiembrie matinee speciale pentru copii și tineret. Faptul că la cele 10 cinematografe unde în fiecare duminică dimineață au loc matineele pentru școlari s-au înregistrat în prima zi 2868 de spectatori, apoi progresiv 3800, 4105 și așa mai departe, dovedește interesul manifestat de elevi, de cadrele didactice și de părinți față de acest mijloc important de educare.

În orele educative, în adunările tematice, se discută pe marginea filmelor care contribuie la educarea patriotică și internaționalistă a elevilor. Vizionarea în comun a filmelor ajută la închegarea colectivelor de elevi și permite organizarea interesantă și utilă a timpului liber de duminică dimineața.

Succesul obținut de spectacolele destinate elevilor readuce în actualitate un vechi deziderat: crearea unui cinematograf pentru tineretul școlar. Utilitatea lui n-are de ce să mai fie demonstrată. Întreprinderea cinematografică a orașului București a promis de mai multe ori că va transforma „Cinematograful tineretului" într-un cinematograf care să-și merite cu adevărat numele. Promisiunea întîrzie însă să devină realitate.

Ar fi bine venită extinderea matineelor în întreaga țară. Nu ar fi rău dacă secțiile de învățămînt și cultură ar lua legătura cu întreprinderile cinematografice regionale în vederea programării unor astfel de matinee și a permanentizării lor acolo unde condițiile permit. Sîntem siguri că pedagogii ar sprijini cu toată căldura această acțiune.

ALECU GH. CROITORU

Expoziție la club

De la 29 noiembrie pînă la 20 decembrie, sala Clubului Sindicatului Muncitorilor din Învățămînt găzduiește expoziția de pictură a profesoarei Ienița Bulbuc D. Ghiga, membră a cercului de artă plastică „Ion Andreescu". Cele aproape 50 de exponate prezintă, în marea lor majoritate, peisaje din cartierele mărginașe ale orașelor, domeniu spre care pictorița are o vădită înclinație și în care a realizat cîteva lucrări izbutite: „Moara veche Mangalia", „Piața Militari" și acuarela „Vedere din Sibiu". Expoziția mai cuprinde portrete și vase cu flori.

Mai slab reprezentat este însă noul, realitatea zilelor noastre. Din peisajul urban și industrial al orașelor București, Bîrlad, Petrila, Mangalia etc., din care ne așteptam să aleagă ceea ce este mai semnificativ, profesoara Ghiga a prezentat colțuri arhaice, mahalale, mănăstiri etc. Tablourile care înfățișează aspecte din viața de astăzi sînt puține, palide și neconcludente. Subliniem aceasta cu atît mai mult cu cît în general acest lucru a fost remarcat și cu prilejul unor expoziții personale ale membrilor cercului. De asemenea, este prezentată palid actualitatea din imediata apropiere a profesoarei: viața școlii. Singurul tablou care poate fi remarcat, „Practica în producție", este mai puțin realizat din punct de vedere artistic.

AL. I. V.

Să-i învățăm pe elevi să muncească independent

Viața, munca desfășurată zi cu zi în școală pun mari cerințe în fața profesorului. Acestuia i se cere să-și desăvîrșească necontenit metodele de instruire și educare. Realitatea a confirmat încă o dată justețea afirmațiilor Nataliei Konstantinovna Krupskaia despre faptul că aceste metode trebuie să decurgă întotdeauna în mod organic din scopurile care stau în fața școlii. Acum tuturor le este clar faptul că nu se pot pregăti constructori activi ai comunismului printr-o asemenea predare în urma căreia elevul, după cum spunea Krupskaia, se transformă într-o „placă de gramofon". Chemarea Nataliei Konstantinovna Krupskaia de a dezvolta cît mai mult spiritul de inițiativă al elevilor, gîndirea lor independentă și priceperea lor de a aplica cunoștințele în viață găsește astăzi în rîndurile pedagogilor cel mai larg ecou. Tratînd în mod creator fiecare lecție, mulți dintre ei au și găsit drumul adevărat către atingerea acestui scop.

Principiul conducător al didacticii — scria întemeietorul acestei științe, Ian Amos Komenski — va fi găsirea metodei datorită căreia profesorii să-i învețe mai puțin pe elevi, iar elevii să învețe ei înșiși mai mult. Dar aceasta nu trebuie să însemne a lăsa toată greutatea învățăturii pe umerii elevilor. O astfel de înțelegere a sarcinii de a-i înarma pe elevi cu priceperea de a munci independent ar duce la cele mai rele rezultate.

Pentru a-i învăța pe elevi să lucreze independent este necesară o muncă creatoare intensă și continuă a profesorului, pentru care nu se pot da lămuriri în nici un fel de metodici sau instrucțiuni. Pedagogul trebuie să chibzuiască el însuși amănunțit asupra mijloacelor cu ajutorul cărora poate nu numai să trezească spiritul de cercetare al elevilor, dar și să facă să bată mai repede inimile lor, umplîndu-le de bucuria cunoașterii și a descoperirii. Acesta nu este un lucru ușor. El presupune luarea în considerare a tuturor condițiilor: nivelul diferit al capacității elevilor, bagajul lor de reprezentări despre viață, cunoștințele pe care le au.

Iată cum se pregătește în acest scop profesoara A. Bistrova, care predă geografia la Școala nr. 4 din Blagoveșcensk. Înainte de studierea unei teme noi de geografie economică în clasa a IX-a, de exemplu, tov. Bistrova stabilește ce bagaj de cunoștințe din viață le este necesar elevilor pentru a-și însuși tema respectivă. Pentru a ști cum să îmbogățească acest bagaj, profesoara caută să cunoască ea însăși, înainte, întreprinderile industriale în care lucrează elevii ei. Apoi, după planul indicat de profesoară, elevii își sistematizează observațiile pe care le-au făcut zi cu zi. Și iată-i la lecție. Manualul deasupra căruia stau aplecați nu le mai vorbește într-o limbă abstractă, despre noțiuni străine. Din analiza exemplelor din viață, din practică, — de la ceea ce este apropiat și concret, de la înseși izvoarele noțiunilor de geografie economică — elevii merg ei înșiși, în mod independent, către concluziile și generalizările date în manual. După astfel de lecții elevii au ce să adauge la textul studiat. Știința este astfel pentru ei un mijloc real de cunoaștere a realității, iar nu o îngrămădire de dogme moarte.

Formele însușirii independente de către elevi a cunoștințelor sînt foarte variate. Și din observare, și din experiențele de laborator, și din munca lor de zi cu zi în industrie, în agricultură, elevii pot scoate numeroase concluzii. Dar succesul în această privință poate fi dobîndit numai dacă profesorul știe să-i înarmeze pe elevi cu deprinderi de muncă intelectuală independentă.

Rolul acestei munci crește acum necontenit. Fiecare tînăr care termină școala trebuie să știe să învețe de sine stătător, să-și îmbogățească neobosit cunoștințele. Și aceasta este important nu numai pentru absolvenții care intră în învățămîntul superior, dar și pentru cei care se îndreaptă spre producție. Aceasta este o lege nestrămutată a realității sovietice, cu furtunosul ei progres în domeniul științei și tehnicii.

Înțelegînd aceasta, colectivul pedagogic al școlii din Pavliș, regiunea Kirovograd, îi înarmează în mod sistematic pe elevi cu deprinderi de muncă independentă. Elevii din clasa a X-a ai profesorului A. A. Filippov, de exemplu, au studiat singuri capitolul din fizică despre dinam și despre motorul electric cu curent continuu.

Ei au citit întîi textul din carte, au studiat unele modele și planșe. Cei mai buni dintre ei au stabilit și ce cunoștințe studiate interior trebuie să repete pentru a-și clarifica cunoștințele noi. Ceilalți au reușit să învețe numai după o muncă îndelungată, intensă. Dar succesele i-au bucurat pe toți — și e greu de spus pe care mai mult.

A-i învăța pe elevi să-și însușească independent cunoștințele este numai o latură a sarcinii de a-i înarma cu deprinderi de muncă independentă. Ea nu este suficientă pentru pregătirea unor transformatori activi ai vieții. Este necesar, pe lîngă aceasta, să-i învățăm pe elevi și să aplice în mod independent cunoștințele în viață. Din păcate, nu toți pedagogii înțeleg clar esența acestei sarcini. Uneori auzi pe cîte un profesor care cere elevilor să repete o experiență demonstrată sau să găsească exemple pentru a ilustra o lege studiată afirmînd că elevii lui lucrează în mod independent. Dar asemenea exerciții de antrenament, menite să adîncească studiul său să întărească deprinderile, nu dezvoltă priceperea de a munci independent în adevăratul înțeles al acestui cuvînt. Adevărata pricepere de a munci independent se dobîndește numai atunci cînd elevul este în stare să aplice cunoștințele teoretice în practică.

Tocmai cu o asemenea pricepere îi înarmează pe elevii lor profesorii fruntași din școlile regiunii Riazan. De exemplu, tov. S. M. Kostroia, profesor de fizică la școala din Pehleț, raionul Korablinsk, a dat elevilor săi din clasa a VI-a, după studierea temei „Măsurarea lungimilor, a suprafețelor și a volumelor", sarcina de a măsura pe ogor, cu ajutorul unui instrument confecționat de ei înșiși, adîncimea arăturii.

Studierea bazelor științei trebuie organizată astfel încît elevii să studieze munca omenească în toate laturile ei ca o muncă rațională și creatoare, care cere multe eforturi ale inteligenței și voinței. Atunci elevii vor simți dorința de a participa ei înșiși la această muncă și își vor însuși în mod conștient cunoștințele necesare pentru aceasta.

Pedagogul nu va putea să-i înarmeze pe elevi cu priceperea de a lucra independent, de a-și aplica cunoștințele în viață, dacă el însuși nu va pătrunde în miezul vieții, dacă va rămîne prizonierul manualelor și al lucrărilor metodice. În zilele pe care le străbate astăzi școala sovietică profesorul va fi în stare să pregătească oameni capabili de o muncă creatoare, independentă, numai dacă el însuși va deveni un înnoitor al metodelor și formelor activității sale.

Din „Uciteleskaia gazeta" nr. 139 (4575) (articol prescurtat).

Dezvoltarea învățămîntului în R.P. Ungară

Grija Partidului Muncitoresc Socialist Ungar pentru tînăra generație de constructori ai socialismului se vădește și în dezvoltarea impetuoasă a învățămîntului. Ultimul număr al „Revistei ungare" citează numeroase date statistice care dovedesc dezvoltarea școlii în anii regimului democrat-popular.

Astfel, dacă în anul școlar 1937—38 numai 78,8% din numărul total al copiilor de vîrstă școlară erau cuprinși în școlile elementare, în anul școlar 1959—60 procentul cuprinderii copiilor în școlile elementare este de 99%. Numărul învățătorilor și profesorilor care predau în aceste școli a crescut cu mai mult de 100%, ajungînd de la 26.000 în 1937—38, la 54.000 în 1959—60.

O dezvoltare impresionantă a înregistrat și învățămîntul mediu de cultură generală. Dacă în anul școlar 1937—38 numărul elevilor din școlile medii ajungea abia la 52.000, în acest an școlar cursurile sînt urmate de mai mult de 137.000 de elevi. Porțile școlilor medii s-au deschis larg pentru fiii oamenilor muncii.

Numărul școlilor medii a crescut în acest an de la 285, cît erau în 1937—38, la 435.

Colaborarea dirigintelui cu organizația de tineret

Legea „Cu privire la legarea tot mai strînsă a școlii de viață, la dezvoltarea continuă a învățămîntului public în R. P. Bulgaria" cere nu numai mobilizarea cadrelor didactice pentru îndeplinirea sarcinilor instruirii și educării tineretului, ci și antrenarea mai largă a organizației de tineret în realizarea acestor sarcini. În prezent în școlile din R. P. Bulgaria se acordă o mare atenție bunei organizări a colaborării dintre diriginte și organizația de tineret.

Dirigintele, bine pregătit din punct de vedere pedagogic și avînd o experiență bogată, poate să acorde un mare ajutor organizațiilor de tineret în vederea stimulării elevilor de a aprofunda cunoștințele predate, de a participa mai activ la munca productivă. Cadrele didactice au datoria de a îndruma organizația de tineret să se ocupe îndeaproape de problema legăturii dintre școală și viață, de participarea activă a elevilor la procesul de producție în uzine și pe ogoare, la acțiunile pentru ameliorări de terenuri și împăduriri, de activitatea cercurilor tehnice etc. Trebuie să recomandăm birourilor pe clase ale organizației de tineret să analizeze în cadrul ședințelor cum participă fiecare membru al organizației la diferitele acțiuni organizate de școală. Aceasta va contribui la întărirea educației prin muncă a elevilor, va face să crească simțul lor de răspundere.

Ajutorul acordat de diriginte în aceste probleme organizației de tineret este foarte necesar deoarece acestea sînt sarcini noi, în realizarea cărora tinerii au nevoie de mai multa îndrumare, de lămuriri mai amănunțite. Cu ajutorul diriginților organizația de tineret se va orienta mai just și va putea să realizeze cu succes noile sarcini care-i stau în față.

Dirigintele trebuie, de asemenea, să-i sfătuiască pe elevi să organizeze acțiuni culturale împreună cu tinerii din întreprinderea sau gospodăria agricolă în care fac practică. În acest fel elevii se vor apropia de tinerii muncitori, se vor împrieteni cu ei. Aceasta va contribui la o mai bună însușire de către elevi a procedeelor de muncă în producție, a profesiunii, va avea o puternică înrîurire asupra educării lor în spiritul dragostei față de muncă. Pentru a întări rolul organizației de tineret din școală, pentru a o transforma într-o organizație capabilă de acțiuni importante care să se bucure de o mare autoritate, să exercite o puternică influență morală, politică și organizatorică în rîndul elevilor trebuie să dăm multă atenție sprijinirii acțiunilor organizate de elevi. Dirigintele trebuie să se gîndească zilnic ce noi inițiative să sugereze organizației de tineret din clasa sa. Se înțelege că nu-i vom ajuta cu nimic pe tineri dacă vom sta mereu pe capul lor, dacă-i vom „dădăci" la fiecare pas. Această „metodă" de muncă este dăunătoare, nu le formează elevilor calitățile unui om cu inițiativă bogată, ci-i face temători, nehotărîți.

Colaborarea dintre diriginte și organizația de tineret trebuie organizată în așa fel încît în nici un caz să nu împiedice inițiativa și activitatea proprie a elevilor. Ori ce acțiune a organizației trebuie simțită de către elevi ca fiind o acțiune a lor proprie. De aceea nu este bine ca profesorul diriginte să se suprapună activiștilor sau conducătorilor organizațiilor de tineret din școală. Chiar și în discuții trebuie să subliniem că tinerii sînt stăpîni în organizația lor, că ei trebuie să se descurce singuri.

Pentru buna organizare a colaborării dirigintelui cu organizația de tineret este necesar ca dirigintele să cunoască bine calitățile elevilor din clasa lui. În acest fel el va putea și să recomande pentru a fi aleși în organele de conducere ale organizației din școală pe cei mai buni tineri. În aceste cazuri dirigintele trebuie să-și îndrepte privirile spre elevii care se bucură de autoritatea necesară, care au inițiativă și au măcar în germene aptitudini organizatorice.

Pentru ca dirigintele să poată ajuta cît mai bine organizația de tineret el trebuie să cunoască toate documentele importante publicate de C.C. al Uniunii Tineretului Comunist Dimitrovist cu privire la activitatea Uniunii, sarcinile care se pun în fața organizațiilor de tineret, formele și metodele de muncă în organizație. Este folositor ca la adunările cu caracter profesional și la ședințele deschise de partid cadrele didactice să discute mai des problemele privitoare la colaborarea cu organizația de tineret.

Cunoscînd bine esența activității organizației, stilul și metodele ei de lucru, dirigintele va putea cultiva la elevi încrederea că ei pot să rezolve cu succes problemele organizatorice. Tinerii vor înțelege că au în fața lor nu numai un profesor specialist în specialitatea pe care o predă, dar și un profesor-educator, cu o concepție clară despre problemele sociale. Aceasta, desigur, va avea o influență pozitivă asupra întregii munci educative.

Dirigintele poate să ajute organizația de tineret prin participarea lui activă la adunări și ședințe, prin discuții personale cu secretarul sau cu un membru al biroului organizației.

Desigur, pentru ca asemenea discuții să fie rodnice, ele trebuie să fie bine gîndite.

Formele și metodele colaborării dirigintelui cu organizația de tineret sînt variate. Pentru a educa tineretul în spirit comunist trebuie să arătăm o deosebită dragoste și grijă pentru profesiunea noastră, să desfășurăm o muncă sistematică.

ZAPRIAN ZAPRIANOV
profesor la liceul „V. Kolarov"
din Asenovgrad

Multe din lucrările expuse în cadrul celui de al II-lea Salon internațional de artă fotografică au ca temă oglindirea vieții copiilor și tineretului. Iată două imagini înfățișînd două lumi.

MARGIT GREUSCHE (R. D. Germană): Noutăți

RENATO FRANCESCANI (Brazilia): Copiii periferiei

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.50.10. Tipărit: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin", București, Piața Scînteii. Abonamente la „GAZETA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI" se fac la toate oficiile poștale din țară, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Abonamente: 1 an — 12.50 lei; 6 luni — 6.25 lei; 3 luni — 3.12 lei.